

Проект Ради Європи
«Підтримка реформування законодавчої бази щодо національних меншин та
зміцнення стійкості національних менших і ромів в Україні»
Мелітопольська міська Рада
Громадська організація «Community Plus»
Центр соціологічних досліджень Мелітопольського державного педагогічного
університету імені Богдана Хмельницького

ДІМ ТАМ, ДЕ МИ РАЗОМ!

Запоріжжя, 2024

Звіт за результатами соціологічного дослідження «Багатокультурний Мелітополь очима вимушено переміщених представників національних меншин» в рамках реалізації проєкту «ДІМ ТАМ, ДЕ МИ РАЗОМ!» громадської організації «Ком'юніті Плюс» за підтримки Проєкту Ради Європи «Підтримка реформування законодавчої бази щодо національних меншин та зміцнення стійкості національних меншин і ромів в Україні». Київ – Запоріжжя, Центр соціологічного дослідження Мелітопольського державного педагогічного університету імені Богдана Хмельницького. 2024. 70 с.

КОНСУЛЬТАНТКА: Земфіра Кондур – керівниця проєкту Ради Європи «Підтримка реформування законодавчої бази щодо національних меншин та зміцнення стійкості національних меншин і ромів в Україні»

АВТОРСЬКИЙ КОЛЕКТИВ:

Людмила Афанасьєва – директорка Центру соціологічних досліджень МДПУ імені Богдана Хмельницького, к.філос.н., доцентка, завідувачка кафедри соціології та філософії

Ірина Букреєва – старша наукова співробітниця Центру соціологічних досліджень МДПУ імені Богдана Хмельницького, к.філос.н., доцентка кафедри соціології та філософії

Наталія Глебова – старша наукова співробітниця Центру соціологічних досліджень МДПУ імені Богдана Хмельницького, д.соц.н., доцентка кафедри соціології та філософії

Людмила Глинська – старша наукова співробітниця Центру соціологічних досліджень МДПУ імені Богдана Хмельницького, к.філос.н., доцентка кафедри соціології та філософії

Ігор Чичановський - науковий співробітник Центру соціологічних досліджень МДПУ імені Богдана Хмельницького, ст. викл. кафедри соціології та філософії

Вікторія Гавріна - здобувач першого (бакалаврського) рівня вищої освіти, МДПУ імені Богдана Хмельницького

Олексій Андрющенко – здобувач третього (PhD) рівня вищої освіти, МДПУ імені Богдана Хмельницького

Олександр Вишневський – здобувач третього (PhD) рівня вищої освіти, МДПУ імені Богдана Хмельницького

Ярослав Горбаль – здобувач третього (PhD) рівня вищої освіти, МДПУ імені Богдана Хмельницького

Олексій Дворський – здобувач першого (бакалаврського) рівня вищої освіти, МДПУ імені Богдана Хмельницького

Мілана Мазінова - здобувачка першого (бакалаврського) рівня вищої освіти, МДПУ імені Богдана Хмельницького

Ольга Ядловська - здобувачка другого (магістерського) рівня вищої освіти, МДПУ імені Богдана Хмельницького

РЕЗУЛЬТАТИ АНКЕТНОГО ОПИТУВАННЯ «БАГАТОКУЛЬТУРНИЙ МЕЛІТОПОЛЬ ОЧИМА ВИМУШЕНО ПЕРЕМІЩЕНИХ ПРЕДСТАВНИКІВ НАЦІОНАЛЬНИХ МЕНШИН»

До повномасштабної війни в багатокультурному Мелітополі були зареєстровані та активно діяли 31 громадська організація національно-культурної спрямованості, об'єднані з 2000 року в «Спілку громадських організацій «Рада національних товариств». Поглибленню демократичних засад полікультурного розвитку міста сприяла участь Спілки у роботі «Координаційної ради національно-культурних товариств» – постійно діючого консультативно-дорадчого органу при виконавчому комітеті Мелітопольської міської ради. У наслідок російської військової агресії та тимчасової окупації міста, 2/3 представників етноспільнот вимушено покинули місто, перемістившись як на підконтрольну Україні територію, так і за кордон. Це спричинило втрату комунікації, як зі своїми національно-культурними товариствами (НКТ), так і зі «Спілкою «Рада національних товариств», посилило соціальну ізоляцію, уповільнило громадську активність, міжкультурну взаємодію і спільну співпрацю з органами місцевого самоврядування. Зазначені чинники можуть призвести до припинення існування деяких НКТ, виникнення міжетнічних непорозумінь та конфліктів після деокупації Мелітополя.

З метою визначення чинників, що сприятимуть відновленню ефективної роботи НКТ Мелітополя, Центр соціологічних досліджень МДПУ імені Богдана Хмельницького провів анкетне опитування серед представників та представниць національних меншин (спільнот) міста, які з початку повномасштабної війни та тимчасової окупації були вимушені переїхати на підконтрольну територію України, і отримали статус вимушено переміщених осіб (ВПО).

Анкетне опитування проводилося у термін з 06.09.2024 р. по 19.09.2024 р. із застосуванням Google Forms в онлайн режимі.

Спеціалізована анкета включає три блоки питань:

Блок 1: Нове житло – новий початок: критерії вибору та адаптації

Що для Вас нове місце проживання та чому Ви обрали саме його?

Чи зустрічали Ви або члени вашої родини з прояви упередженого ставлення за місцем нового проживання

Якщо “так”, то що було причиною такого ставлення?

Які установи/структури, на вашу думку, є об'єднувачими для співпраці місцевих етностільнот та вимушено переміщених представників національних меншин Мелітополя?

Чи існують у регіоні де Ви зараз проживаєте національно-культурні товариства з якими Ви себе ідентифікуєте?

Блок 2: Адаптивні практики національно-культурних товариств в умовах війни

До повномасштабної війни об'єднувачим органом національно-культурних товариств (НКТ) міста була “Спілка громадських організацій "Рада національних товариств”. А чим, особисто, для Вас вона є ?

Пригадайте найбільш успішні ініціативи/заходи/події, які проводились “Спілкою громадських організацій "Рада національних товариств” до повномасштабної війни?

Чи знаєте Ви наразі про роботу свого національно-культурного товариства, проживаючи в іншому місті/селищі/селі?

Якщо “так”, то чи берете Ви участь в його діяльності?

Якщо не берете участь, то чому ?

Які дії Ви вважаєте першочерговими для активізації діяльності вашого національно-культурного товариства під час війни та вимушеного переміщення?

Блок 3: Чинники активізації діяльності національно-культурних товариств під час війни

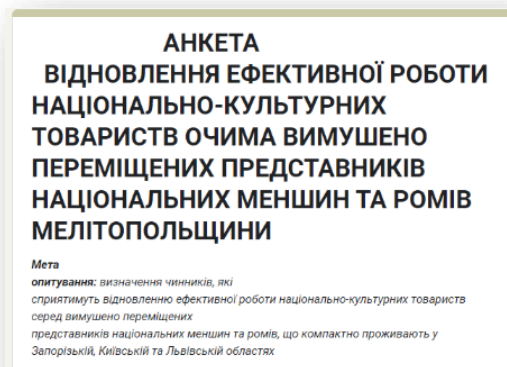
На Вашу думку, які кроки місцевої влади сприятимуть активізації діяльності національно-культурних товариств Мелітополя під час війни та вимушеного переміщення?

Яких саме ресурсів, на Вашу думку, не вистачає для ефективної роботи національно-культурних товариств внутрішньо переміщених представників національних меншин

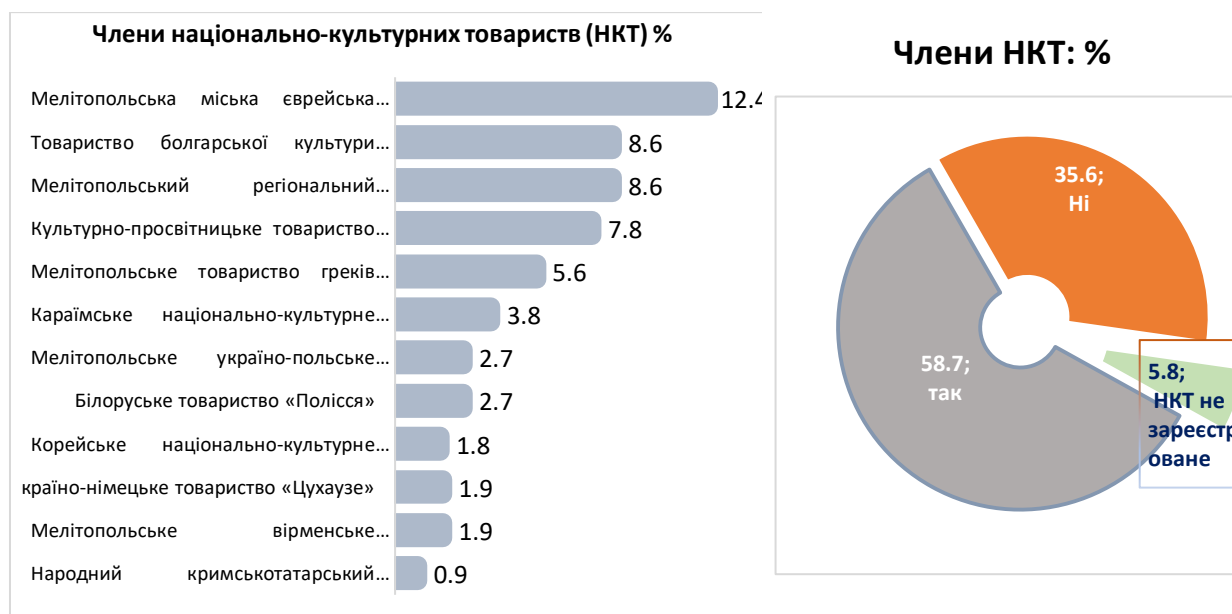
У нашому місті функціонували факультативи, недільні школи з вивчення рідної мови. Наразі, чи є у Вас можливість її вдосконалення?

Які, підходи /заходи/події роботи національно-культурного товариств у місцевості де наразі проживаєте, Ви б хотіли запровадити після повернення в Мелітополь?

Як і чим особисто Ви можете допомогти роботі вашого національно-культурного товариства під час війни та вимушеного переміщення?

Вибіркову сукупність склали 404 представники національних меншин (спільнот) з числа вимушено переміщених осіб Мелітополя, серед яких 58,7% є членами таких НКТ як: Мелітопольська міська єврейська громада 12,4%, Товариство болгарської культури «Балкани» – 8,6%, Мелітопольський регіональний комітет сприяння повернення кримських татар на історичну Батьківщину «Азат» - 8,6%, Культурно-просвітницьке товариство «Богемія» - 7,8%, Мелітопольське товариство греків «Еллада» - 5,6%, Караїмське національно-культурне товариство «Джамаат» 3,8%, Мелітопольське україно-польське культурно-освітнє товариство «Полонія» – 2,7%, Білоруське товариство «Полісся» - 2,7%, Корейське національно-культурне товариство – 1,8%, Україно-німецьке товариство «Цухаузе» - 1,9%, Мелітопольське вірменське товариство «Масіс» – 1,9%, Народний кримськотатарський ансамбль пісні та танцю «Гузель Кирим» - 0,9%.

35,6% опитаних не є членами НКТ, а 5,8% - не мають власного НКТ, оскільки воно не зареєстровано у Мелітополі (румуні, азербайджанці, грузини)

Етнічна приналежність респондентів: %

Місце проживання респондентів:

За етнічною приналежністю в опитуванні взяли участь: євреї – 16,4%, болгары – 14,5%, кримські татари – 14,5%, чехи – 8,8%, греки – 7,7%, поляки – 7,7%, вірмени – 4,8%, караїми – 3,8%, білоруси - 3,8%, німці - 3,8%, корейці - 3,8%, румуни - 1,9%, молдавани - 1,9% , грузини - 1,9%, азербайджанці - 0,9%, 3,8% - відмовилися називати свою національність

Респонденти проживають у різних регіонах на підконтрольній території України: Запорізька область – 29,90%, Київська область - 13,5%, Дніпропетровська область – 11,6%, Львівська область – 10,6%, Одеська область -7,7%, Вінницька область – 3,8%, Тернопільська область - 3,8%, Миколаївська область - 3,8%, Черкаська область – 2,9%, Хмельницька область – 2,9%, Чернівецька область - 2,9%, Херсонська область – 1,9%, Кіровоградська область – 1,9%, Закарпатська область – 0,9%, Волинська область – 0,9%.

Виїхали з міста одразу після окупації 51,0% опитаних, до року – 25,0%, понад рік тому – 19,2%, нещодавно (до 3-х місяців тому) – 4,8%.

БЛОК 1. НОВЕ ЖИТЛО – НОВИЙ ПОЧАТОК: КРИТЕРІЇ ВИБОРУ ТА АДАПТАЦІЇ

Після тимчасової окупації міста Мелітополя частина мешканців була змушена виїхати на підконтрольну Україні територію, рятуючись від

небезпеки. Представники національних меншин зіштовхнулися з подвійним вимушеним переміщенням: вони не лише покинули свої домівки, а й опинилися в новому соціокультурному контексті, де їм довелося адаптуватися до відмінних умов життя та шукати способи збереження своєї ідентичності та культурних традицій.

Для розуміння їхніх потреб, особливостей вибору нового місця проживання та з'ясування факторів, які вплинули на цей вибір, їм було запропоновано відповісти на питання, що саме вплинуло на вибір нового місця проживання. Учасники мали можливість обрати до декілька варіантів відповідей, що дозволило отримати більш детальну інформацію.

Результати анкетного опитування показали, що для 40,4% вимушено переміщених представників етнospільнот Мелітопольщини важливим фактором є родичі та друзі, які нададуть необхідну допомогу на новому місці. Для них підтримка близьких та рідних людей є ключовим аспектом адаптації до нових умов.

Не менш значущим фактором при виборі нового місця проживання, на думку опитаних, є безпека. В умовах війни на перший план виходить потреба убезпечити своїх близьких і себе від бойових дій та інших загроз. Люди

прагнуть переїхати до місцевостей, що розташовані далеко від зони активних бойових дій та від можливих загроз для їхнього життя, що підтверджують і результати опитування: для 31,7% нове місце проживання – це місце, де вони і їхні сім'ї почувуються у безпеці. Тому, частина респондентів вибрала основним місцем проживання обрала такі західні області України як Закарпатська, Львівська, Тернопільська, Чернівецька.

Важливим чинником при виборі тимчасового місця проживання є прихисток, наданий місцевими громадами чи організаціями. Так, 20,2% респондентів обрали нове місце проживання через те, що їм там надали житло. Така допомога дозволяє забезпечити базові потреби переселенців, що є вагомою причиною щоб залишитися на цьому місці. Такі умови на думку опитаних створені в м. Запоріжжі, яке є основним хабом ВПО і в якому релокована Мелітопольська міська рада та органи місцевого самоврядування, державні та комунальні підприємства, організації, установи.

18,3% респондентів обрали нове місце проживання через можливість продовжувати свою професійну діяльність та працювати за своєю спеціальністю або кваліфікацією. Цей аспект важливий для збереження економічної стабільності родини, свого соціального статусу і продовження кар'єри.

Для 17,3% людей важливо, щоб нове місце було неподалік від рідної домівки. Цей фактор відображає емоційний зв'язок з рідним краєм. Навіть при

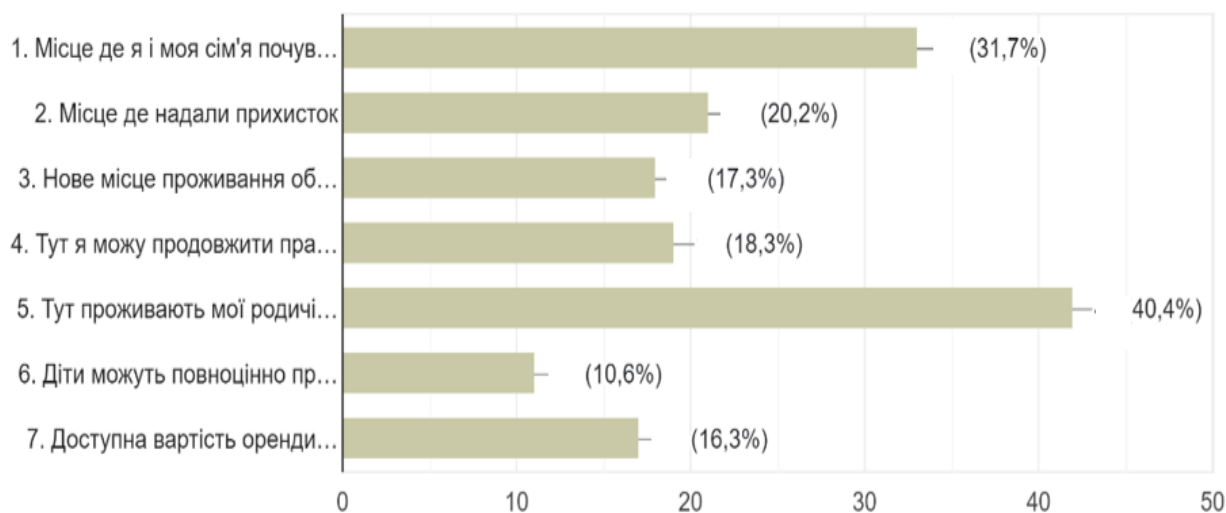
вимушеній евакуації багато хто прагне залишатися ближче до свого дому, зберігаючи можливість повернення або підтримку зв'язку з рідним містом або селом. Такими місцями тимчасового переміщення стали Запорізька та Дніпровська області.

Вартість оренди житла є ще одним вагомим чинником для 16,3% респондентів, оскільки фінансові ресурси можуть бути обмеженими. Це особливо важливо для родин, які змушені адаптуватися до нових умов життя в умовах вимушеної міграції.

Доступність освіти для дітей як чинник назвали 10,6% респондентів. Для багатьох родин важливо, щоб діти мали можливість продовжувати навчання в безпечних умовах, бо безперервність освіти – це гарантія майбутнього для дітей та емоційної стабільності для всієї родини.

Що для Вас є нове місце проживання та чому Ви обрали саме його?

404 відповіді

УЗАГАЛЬНЕННЯ, ІДЕЇ, РЕКОМЕНДАЦІЇ

Вибір нового місця проживання вимушено переміщених представників національних меншин Мелітополя базується на поєднанні таких факторів: підтримки близьких, безпеки, доступності житла і можливості продовжувати звичне життя. Кожна сім'я обирає місце, яке найкраще відповідає її поточним потребам і обставинам і в своїй більшості не розраховує на підтримку держави. Саме через різні проблеми на нових місцях, відсутності фінансової підтримки від держави (станом на травень 2024 року в Україні лише 1,5 мільйона з 4,6 мільйона людей, які мають статус внутрішньо переміщених осіб, отримують виплати від держави) труднощі з працевлаштуванням чи житлом, вже майже 130 тис. ВПО змушені були повернутися додому, у зону бойових дій чи навіть на ТОТ. Інтеграція вимушено переміщених осіб є багатогранним процесом, який вимагає спільних зусиль держави, громадських організацій та місцевих жителів.

Ключовими факторами успішної адаптації є створення сприятливих умов, таких як:

 Покращення доступу до інформації: Варто створити інформаційні ресурси, які допоможуть вимушено переміщеним національним меншинам Мелітополя швидко дізнаватися про доступне житло, рівень безпеки та наявність культурних і соціальних спільнот у новому регіоні.

 Підтримка місцевих громад: Стимулювати розвиток місцевих ініціатив та волонтерських організацій, які зможуть надавати допомогу вимушено переміщеним національним меншинам міста, особливо в питаннях адаптації до нового життя без активної підтримки держави.

 Забезпечення доступного житла: Розробити програми з доступності житла для вимушено переміщених осіб, що враховують їхні матеріальні можливості та особливі потреби; впровадити програми підтримки орендного житла, зокрема, компенсації частини орендної плати.

 Інформаційна кампанія: Розробити та реалізовувати інформаційно-просвітницьку політику, спрямовану на ознайомлення місцевого населення про потреби ВПО та необхідність їхньої підтримки.

 Програми культурного обміну: Організовувати культурні заходи та фестивалі з участю ВПО та місцевих жителів для сприяння взаєморозумінню та інтеграції.

В ході анкетного опитування було виявлено, що більшість вимушено переміщених представників та представниць етноспільнот Мелітополя (73,1%) не стикалися з проявами упередженого ставлення на новому місці проживання. Це свідчить про те, що в багатьох регіонах України створені більш-менш сприятливі умови для прийому переселенців. Громади, місцева влада та соціальні служби активно працюють над тим, щоб допомогти людям адаптуватися до нових умов життя. Така підтримка відіграє ключову роль у

мінімізації стресу, спричиненого переїздом, та сприяє більш гнучкій їх інтеграції у нові громади.

Проте, варто звернути увагу на те, що все ж 22,1% вимушено переміщених представників й представниць національних меншин (спільнот) відзначили, що зіткнулися з проявами упередженого ставлення до себе через відмінності у культурі, походженні, соціальному статусі або навіть мовному бар'єрі. Важливо розуміти, що вимушено переміщені представники національних меншин (спільнот) часто знаходяться в емоційно- психологічно вразливому стані через втрату дому та зміну умов життя. Тому навіть незначні прояви негативного ставлення можуть сильно вплинути на їхнє самопочуття та процес адаптації до нових обставин.

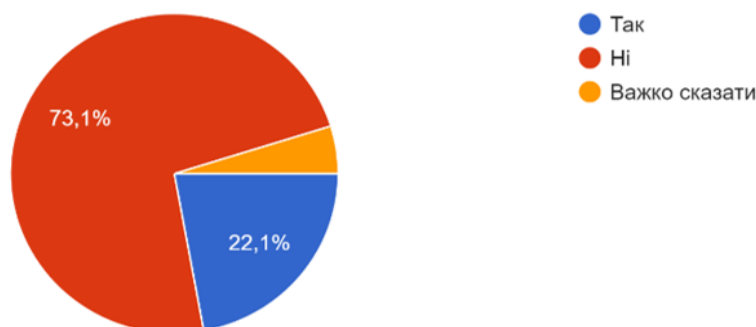
Упереджене ставлення може проявлятися у формі дискримінації, стереотипів або непорозуміннь між місцевим населенням і новоприбулими. Іноді подібне ставлення може виникати через недостатнє розуміння причин переселення або негативне сприйняття змін у громаді через прибуття нових жителів.

4,8% респондентів відчували труднощі у визначенні упередженого ставлення до них. Це може вказувати на приховані форми дискримінації або на брак досвіду у розпізнаванні таких ситуацій. Люди можуть сумніватися, чи їхнє оточення ставиться до них упереджено, або ж це просто вплив особистих чи обставинних факторів.

Чи зустрічалися Ви або члени Вашої родини з проявами упередженого ставлення за місцем нового проживання?

404 відповіді

УЗАГАЛЬНЕННЯ, ІДЕЇ, РЕКОМЕНДАЦІЇ

Більшість вимушено переміщених представників національних меншин Мелітополя не стикаються з упередженим ставленням у нових місцях проживання. І все ж, незважаючи на загалом позитивне ставлення місцевих громад, частина вимушено переміщених представників національних меншин зіштовхується з упередженнями.

Для створення інклюзивного середовища необхідно продовжувати зусилля з підвищення толерантності та забезпечення психологічної підтримки переселенців. Ці заходи допоможуть мінімізувати проблеми, з якими стикаються національні меншини, і сприятимуть їх успішній інтеграції в нові громади.

Для успішної їхньої інтеграції необхідно зосередитися на таких аспектах:

🧑🧑🧑 Підтримка інтеграційних програм: *Розробляти та впроваджувати освітні та культурні програми, що спрямовані на сприяння інтеграції національних меншин у нових громадах. Це може включати мовні курси,*

ознайомлення з правами, соціальними послугами та місцевими традиціями.

Підвищення рівня толерантності та міжкультурного діалогу:

Проводити інформаційно-просвітницькі кампанії з метою підвищення обізнаності про культурні особливості та викорінення стереотипів щодо національних меншин серед місцевого населення.

Співпраця з органами місцевого самоврядування: Розробка та реалізація місцевих програм інтеграції, що враховують специфіку кожної громади.

Юридична підтримка: Забезпечити легкий доступ до юридичних консультацій для вирішення можливих випадків дискримінації або упередженого ставлення.

Співпраця з медіа: Співпраця з медіа для формування позитивного іміджу переселенців та боротьби зі стереотипами.

Моніторинг ситуації: Створити механізми моніторингу, що допоможуть виявляти випадки дискримінації та працювати над їх запобіганням на систематичному рівні.

Соціальна підтримка: Надавати психологічну допомогу та підтримку тим, хто відчуває соціальний тиск або дискримінацію в новому середовищі.

Оскільки 22,1% респондентів зіткнувся з упередженням з боку місцевих жителів, ми провели детальніший аналіз причин такої поведінки. Виявилось, що найпоширенішою причиною упередженого ставлення до них є географічний фактор, на що вказало 60,9% опитаних, здебільшого проживаючих в західних областях України. Це свідчить про те, що стереотипи про певні регіони, з яких вони переїхали заважають успішній інтеграції представників національних меншин у нових громадах.

Мовне питання було визначено 39,1% респондентів як ключовий чинник, що впливає на ставлення до внутрішньо переміщених осіб. Не володіння «місцевою мовою» часто призводить до мовної ізоляції, ускладнюючи соціокультурну інтеграцію нових мешканців. Сприйняття іншомовного спілкування як загрози для культурної ідентичності місцевого населення може породжувати негативні стереотипи та дискримінаційну поведінку. Варто зазначити, що мовне питання часто інструменталізується у політичних дискурсах чи засобами масової інформації, що може посилювати соціальну напруженість та створювати негативний імідж певних етнічних груп, поглиблювати розкол у суспільстві та створюють додаткові бар'єри для інтеграції.

Істотним чинником у формуванні упередженого ставлення до ВПО є також етнічна належність, на що вказали 13,0 % респондентів. Хоча цей фактор має менший вплив порівняно з мовними бар'єрами та місцем попереднього проживання, його не можна недооцінювати. Стереотипи, історичні конфлікти та сприйняття певних етнічних груп як "інших" або "недостатньо наших" можуть призводити до дискримінаційної поведінки. Позитивне ставлення до етнічних меншин значною мірою залежить від загального рівня толерантності та інклюзивності в місцевих громадах.

Прояви дискримінації та булінгу щодо дітей, представників вимушено переміщених національних меншин, з боку однолітків, за даними опитування (13,0% респондентів), є серйозною проблемою, що негативно впливає як на

індивідуальне благополуччя дітей, так і на загальні відносини між переселенцями та місцевим населенням.

Діти, які відрізняються за етнічною належністю чи мовними характеристиками, стають особливо вразливими до проявів булінгу, що може призводити до серйозних наслідків для їхнього психологічного здоров'я та соціальної адаптації. Тривала травматизація внаслідок булінгу може ускладнювати процес навчання, обмежувати можливості для майбутнього та формувати негативне ставлення до суспільства в цілому.

13,0 % респондентів вказали на політичні погляди як одну з причин упередженого ставлення до них. Хоча цей фактор має менший вплив порівняно з мовними бар'єрами та місцем походження, він все ж може відігравати певну роль у формуванні міжособистісних відносин. Політичні симпатії можуть як посилювати, так і послаблювати соціальну інклюзію.

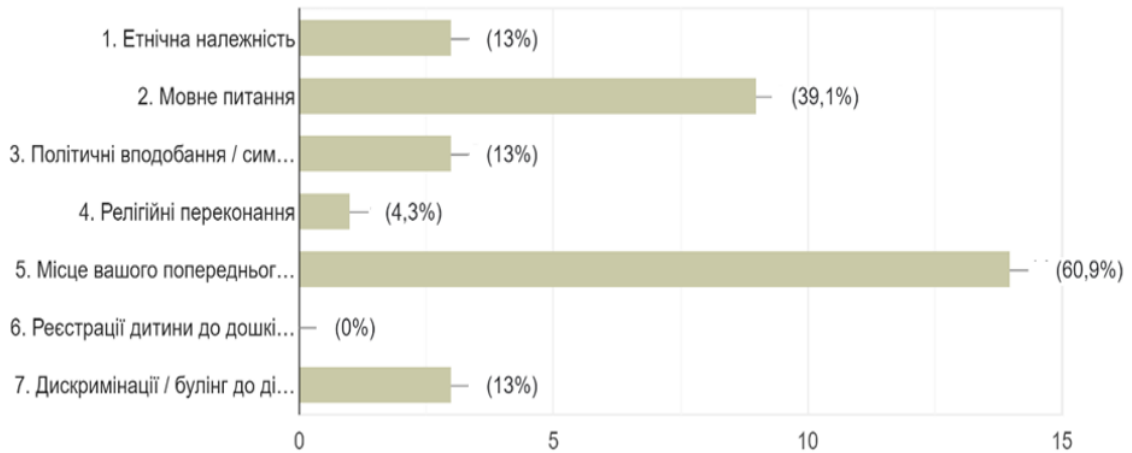

Спільність політичних переконань може сприяти позитивному сприйняттю переселенців, тоді як ідеологічні розбіжності можуть призводити до відчуження.

Незважаючи на те, що лише 4,3% респондентів відкрито визнали дискримінацію за релігійною ознакою, це не означає, що проблема відсутня. Таке упереджене ставлення часто має прихований характер і може проявлятися у формі мікроагресій, соціальної ізоляції, які не завжди легко ідентифікувати та визнати.

Якщо "так", то що було причиною такого ставлення?

93 відповіді

УЗАГАЛЬНЕННЯ, ІДЕЇ, РЕКОМЕНДАЦІЇ

Основними факторами, які послужили упередженому ставленню до вимушено переміщених національних меншин (спільнот) Мелітополя, є особливості попереднього місця проживання та загальна соціальна атмосфера в громаді, мовна адаптація, яка підтримує інклюзивність і толерантність. Упереджене ставлення до етнокультурних спільнот, які переїхали в інші регіони України, є складним явищем, яке має коріння в мовних, культурних, політичних та соціальних аспектах.

Для успішної інтеграції вимушено переміщених національних меншин Мелітополя необхідно подолати бар'єри, пов'язані з упередженням та недовірою: Створення інклюзивного суспільства, де кожна людина почуватиться безпечно та комфортно, є одним з ключових завдань сьогодення. Для цього необхідно взяти низку заходів, спрямованих на підтримку мовної адаптації, підвищення рівня толерантності та створення інклюзивної соціальної атмосфери:

 Підвищення рівня толерантності та емпатії: Проводити інформаційно-просвітницькі кампанії з акцентом на культурне різноманіття, які допоможуть місцевим жителям краще зрозуміти етнокультурні особливості переселенців та подолати стереотипи, що ведуть до упередженого ставлення.

 Сприяння рівності освітніх можливостей: Комплексна підтримка з боку освітніх закладів та місцевих громад, спрямована на створення інклюзивного освітнього середовища та попередження проявів дискримінації та насильства.

 Підтримка соціальної атмосфери: Сприяти створенню інклюзивної соціальної атмосфери через співпрацю державних і громадських організацій, з метою посилення комунікації між місцевим населенням і переселенцями, забезпечуючи інклюзивність і соціальну згуртованість.

Для того, щоб отримати максимально повну інформацію про інституції, які сприяють інтеграції, респондентам було запропоновано відкрите запитання: «Які установи/структури, на вашу думку, є об'єднувачими для співпраці місцевої громади та вимушено переміщених представників національних меншин Мелітополя?». Учасники опитування могли вказати декілька варіантів відповідей, що дозволило їм висловити свою думку більш детально та отримати більш повну картину щодо їхніх очікувань та потреб.

Найбільшу довіру серед опитаних отримали громадські та волонтерські організації (56,7%). Це свідчить про те, що саме такі ініціативи

найоперативніше реагують на нагальні потреби ВПО, надаючи їм необхідну підтримку та сприяючи соціальній адаптації. Респонденти, ймовірно, цінують у громадських організаціях їхню гнучкість, персоналізований підхід та орієнтацію на потреби конкретних людей.

Органи місцевої влади Мелітополя також відіграють важливу роль в інтеграції ВПО (46,2%). Це пов'язано з тим, що саме вони мають ресурси для вирішення системних проблем, таких як забезпечення житлом, працевлаштування та соціальна адаптація.

Центри допомоги "Саме тут" (45,2%) виявилися одними з найпопулярніших платформ для об'єднання та взаємодопомоги серед респондентів. Їхній комплекс послуг, що включає гуманітарну допомогу, психологічну підтримку та юридичні консультації, робить їх важливим ресурсом для багатьох переселенців.

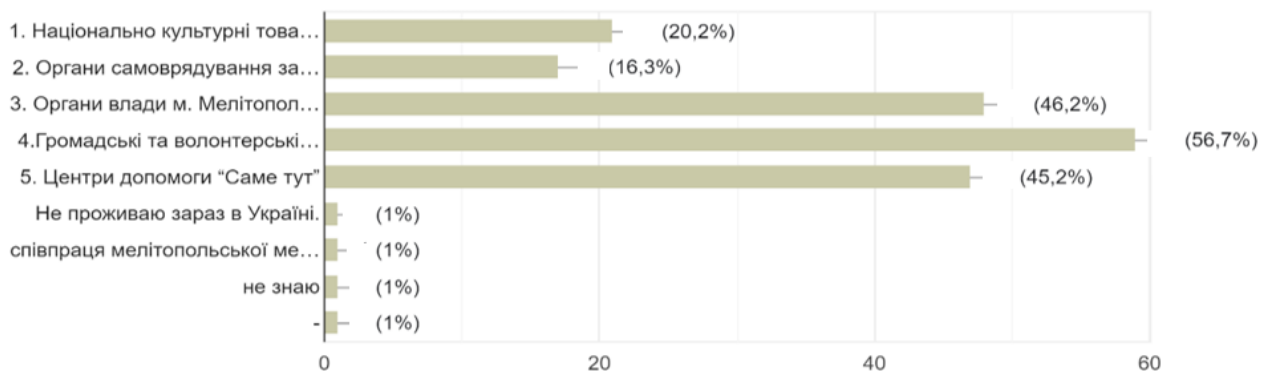

Національно-культурні товариства (20,2%) користуються меншою популярністю, що, ймовірно, пов'язано з втратою комунікації з окремими лідерами/керівниками НКТ, які пішли на співпрацю з окупаційною владою чи померли; ті ж представники й представниці етноспільнот, які проживають в тимчасово окупованому Мелітополі та мають громадянську проукраїнську позицію знаходяться у небезпеці, що унеможливорює їх публічну діяльність.

Органи самоврядування за місцем тимчасового проживання (16,3%) також отримали відносно низький рівень підтримки. Це може свідчити про недостатню обізнаність людей щодо їхніх повноважень або про очікування більш активної участі цих органів у вирішенні проблем вимушено переміщених представників національних меншин. Структурованими платформами для ефективної роботи в регіонах покликані бути обласні Ради ВПО, але на сьогодні вони є мало дієвими, тому респонденти вказують на необхідність створення громадських організацій для захисту їхніх прав та інтересів з метою налагодження міжкультурної взаємодії в місцях тимчасового проживання.

Які установи/структури, на вашу думку, є об'єднувачими для співпраці місцевої громади та вимушено переміщених представників національних меншин Мелітополя?

404 відповіді

УЗАГАЛЬНЕННЯ, ІДЕЇ, РЕКОМЕНДАЦІЇ

Громадські та волонтерські організації відіграють ключову роль у консолідації вимушено переміщених національних меншин Мелітополя, тоді як органи влади та спеціальні центри допомоги також є важливими об'єднувачими структурами.

Існує декілька ефективних шляхів, які можуть сприяти інтеграції вимушено переміщених національних меншин Мелітополя та зміцненню

міжкультурного діалогу в приймаючих громадах. Для забезпечення комплексного підходу до їх інтеграції необхідно:

🏠 Посилення співпраці між органами влади та громадськими організаціями: Створити ефективні механізми взаємодії між державними установами, громадськими та волонтерськими організаціями для кращого надання допомоги переселенцям та етнічним спільнотам.

🏠 Підтримка національно-культурних товариств: Забезпечити організаційно-консультативну підтримку представників етнічних спільнот, щоб вони могли ефективніше адаптуватися до нових умов і активно долучатися до процесів інтеграції в приймаючі громади.

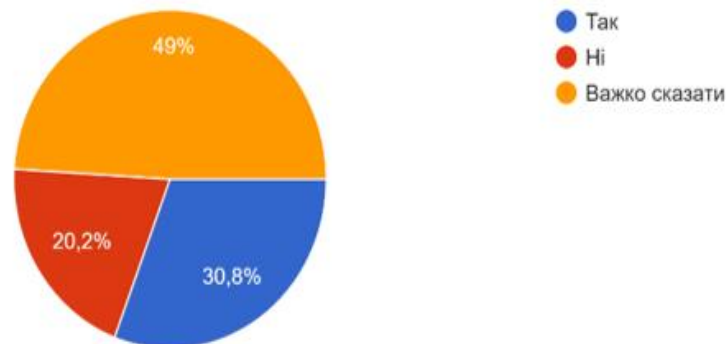
🏠 Розширення волонтерських ініціатив: Сприяти розвитку волонтерських програм, спрямованих на підтримку переселенців, що допоможе консолідувати етнічні спільноти та місцевих жителів через спільні проєкти та заходи.

Соціальна адаптація вимушено переміщених представників національних меншин (спільнот) Мелітополя значною мірою залежить від того, наскільки вони відчують себе частиною нової спільноти. Тому для них важливо відчувати підтримку та знайомі культурні зв'язки на новому місці проживання. Присутність представників їхніх етносів допомагає зберігати національні традиції, мову та забезпечує відчуття спільноти, що сприяє швидшій адаптації та емоційному комфорту.

Ми поцікавилися в соціологічному дослідженні чи існують у регіоні де вони наразі тимчасово проживають, національно-культурні товариства з якими вони себе ідентифікують. 30,8% опитаних стверджують що в регіоні існують національно-культурні товариства з якими вони себе ідентифікують, 20,2% - не знають про їх існування і «важко сказати» майже половині опитаних – 49,0%.

Чи існують у регіоні де Ви зараз проживаєте національно-культурні товариства з якими Ви себе ідентифікуєте?

404 відповіді

УЗАГАЛЬНЕННЯ, ІДЕЇ, РЕКОМЕНДАЦІЇ

Для значної частини вимушено переміщених представників національних меншин Мелітополь важливо зберігати культурні та етнічні зв'язки на новому місці проживання. Проте дослідження показує, що майже половина з них не має інформації про існування національно-культурних товариств у регіонах, де вони тимчасово проживають. Це вказує на необхідність покращення комунікації та підтримки таких спільнот для сприяння їхній адаптації та інтеграції.

Вимушено переміщені представники національних меншин Мелітополя прагнуть зберегти свою культурну спадщину. Однак, не достатність інформації про існуючі НКТ у регіонах тимчасового проживання обмежує їхні можливості для соціальної інтеграції.

Для успішної адаптації та інтеграції вимушено переміщених представників національних меншин Мелітополя необхідно створити ефективні механізми збереження їхньої культурної ідентичності.

Це потребує:

Посилення інформаційної кампанії про наявні національно-культурні товариства та їхні заходи.

Залучення місцевих органів влади та громадських організацій до підтримки культурних ініціатив переселенців.

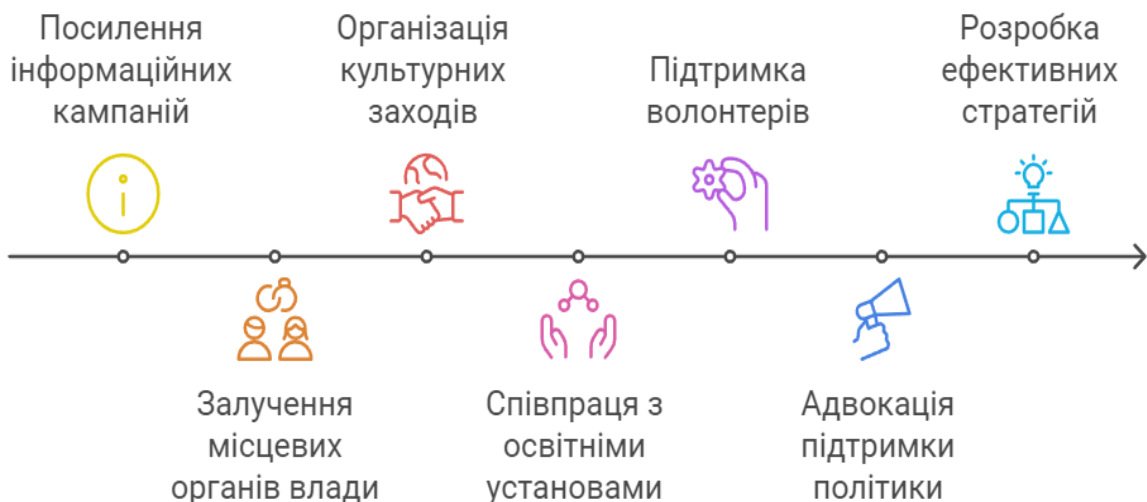
Проведення культурних заходів: організовувати спільні культурні заходи для переселенців та місцевого населення.

Співпраця з освітніми закладами: залучати школи та університети до проведення культурних заходів та лекцій.

Підтримка волонтерів: залучати волонтерів для допомоги у проведенні заходів та наданні соціальної підтримки переселенцям.

Адвокація на рівні політики: звертатися до органів влади з пропозиціями щодо розробки та реалізації державних програм підтримки культурної різноманітності.

Стратегії підтримки культурної інтеграції

Запропоновані рекомендації допоможуть розробити більш ефективні стратегії для підтримки культурної ідентичності вимушено переміщених осіб та сприяти їхній успішній інтеграції у нове суспільство.

БЛОК 2: АДАПТИВНІ ПРАКТИКИ НАЦІОНАЛЬНО-КУЛЬТУРНИХ ТОВАРИСТВ В УМОВАХ ВІЙНИ

До повномасштабної війни об'єднаним органом національно-культурних товариств (НКТ) міста була «Спілка громадських організацій «Рада національних товариств» (Спілка).

Важливою функцією цієї громадської організації, на думку 48,1% респондентів, була налагоджена взаємодія з міською владою, оскільки вона представляла інтереси етнічних спільнот перед міським самоврядуванням, сприяла вирішенню проблем і питань НКТ, допомагала в реалізації політик, спрямованих на підтримку культурного різноманіття.

«Спілка громадських організацій «Рада національних товариств» була й своєрідною візитівкою наших спільнот для міста, на що вказали 44,2% опитаних. Вона забезпечувала впізнаваність та видимість національно-культурних товариств для широкого загалу, виступаючи як платформа, через яку громадськість могла дізнатися про різноманітність культур та традицій, що сприяло підвищенню інтересу до культурних подій і традицій, а також посилювало соціальну інтеграцію національних меншин (спільнот) у міську громаду.

Крім того, дана організація, на думку 39,4% опитаних, виконувала функцію координації та підтримки роботи НКТ, що включало організацію

спільних заходів, координацію соціально-культурних програм і проєктів, а також надання допомоги в адміністративних і фінансових питаннях. Вона слугувала платформою для обміну досвідом між різними спільнотами.

На думку 26,0% респондентів Спілка відігравала роль у збереженні і популяризації мовних та культурних традицій етнічних спільнот, оскільки організувала мовні курси, культурні тренінги та інші заходи, спрямовані на збереження етнічної ідентичності.

24,0% опитаних вважають, що Спілка виступала представником інтересів етнічних спільнот не тільки в межах міста, але й на регіональному, національному та навіть європейському рівнях, включаючи участь у міжнародних форумах, конференціях та ініціативах, що допомагало в просуванні інтересів та досягнень спільнот на більш високому рівні.

Організація також виконувала функцію захисту прав і свобод етнічних спільнот, забезпечуючи правову підтримку та адвокацію в питаннях, що стосуються конституційних прав, на що вказали 24,0% представників вимушено переміщених національних спільнот (меншин) Мелітополя.

«Рада національних товариств», на думку 17,3% респондентів просувала культурно-освітні ініціативи, спрямовані на збереження та розвиток культурних традицій. Вона організувала культурні заходи, фестивалі, виставки, лекторії та інші події, які були важливими для підтримки та розвитку національно-культурних інтересів.

УЗАГАЛЬНЕННЯ, ІДЕЇ, РЕКОМЕНДАЦІЇ

«Спілка громадських організацій «Рада національних товариств» була багатофункціональною організацією, яка виконувала численні ролі з підтримки та розвитку етнічних спільнот, включаючи представлення інтересів на різних рівнях, захист прав і збереження культурних традицій, координацію соціально-культурної діяльності тощо. Проте в умовах війни та вимушеного переміщення, етнічні спільноти відчують недостатність підтримки та координації, яку раніше забезпечувала ця організація. Щоб подолати ці виклики, спільноти можуть зосередитися на наступних кроках:

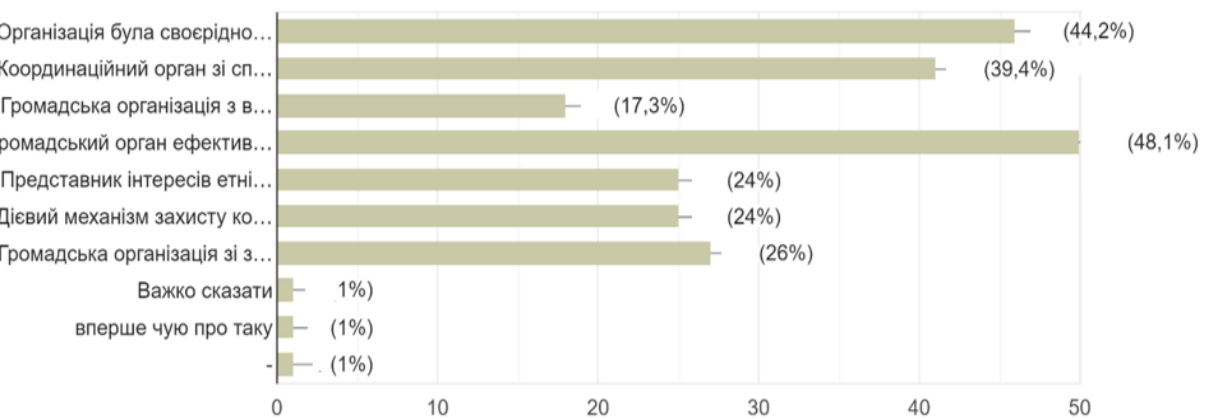
Співпраця з органами самоврядування: створення або відновлення платформи для постійного діалогу між національно-культурними товариствами та місцевою владою. Це дозволить етнічним спільнотам висловлювати свої потреби, вносити пропозиції щодо соціально-культурної політики та брати участь у прийнятті рішень. Організація регулярних зустрічей і круглих столів сприятиме кращій взаємодії та співпраці.

🛠️ Ресурсне забезпечення: залучення ресурсів для координації діяльності національно-культурних товариств, забезпечуючи адміністративну та фінансову допомогу. Це може включати підтримку в організації культурних заходів, програм збереження мовних та культурних традицій, а також заходів, спрямованих на соціальну інтеграцію переселенців.

🛠️ Правова підтримка: забезпечення доступу до правової допомоги та адвокації для представників національних меншин, які стикаються з викликами в умовах переміщення. Організація консультаційних центрів для вирішення проблем, що стосуються захисту конституційних прав, доступу до послуг та реєстрації організацій.

🏛️ Збереження етнічної ідентичності: розроблення програм з підтримки культурної спадщини етнічних спільнот, включаючи мовні курси, культурні заходи, фестивалі та виставки. Ці заходи допоможуть зберігати етнічну ідентичність і зміцнювати зв'язки між переселенцями та місцевими громадами.

До повномасштабної війни об'єднавчим органом національно-культурних товариств (НКТ) міста була "Спілка громадських організацій "Рад...еріть не більше 3-х варіантів або вкажіть свій

Спілка громадських організацій «Рада національних товариств» завжди активно брала участь у розвитку культурного, освітнього та соціального життя Мелітополя. До повномасштабної війни вона організовувала і підтримувала численні успішні заходи, спрямовані на зміцнення міжнаціональних відносин і культурного обміну між різними етнічними спільнотами.

Найбільш успішні ініціативи Спілки громадських організацій «Рада національних товариств» для 47,1% респондентів «Великдень в інтеркультурному місті Мелітополі» (Цей захід об'єднував різні етнічні громади та демонстрував традиції святкування Великодня, сприяючи взаєморозумінню та толерантності серед мешканців міста); 50,0% «тижні та дні національних культур» (цей проєкт дозволяв представникам різних національностей презентувати свої традиції, культуру, музику та кухню, зміцнюючи міжкультурний діалог); 42,3% заходи вшанування пам'яті жертв

історичних подій (Голодомор, Голокост, геноцид кримськотатарського народу) (ці події акцентували увагу на важливості збереження історичної пам'яті та вшанування жертв трагедій, що сприяло вихованню толерантності та поваги); варто згадати Всеукраїнський фестиваль національних спільнот «МИ УКРАЇНСЬКІ», який зібрав 33,7% голосів. Це один із найуспішніших заходів, який об'єднував етнічні громади з різних куточків України для демонстрації національних культур, кухонь, костюмів та звичаїв. Фестиваль не тільки популяризував культурне різноманіття, але й сприяв зміцненню відносин між громадами, що проживають в Україні.

Всеукраїнський фестиваль національних спільнот «Ми – українські»

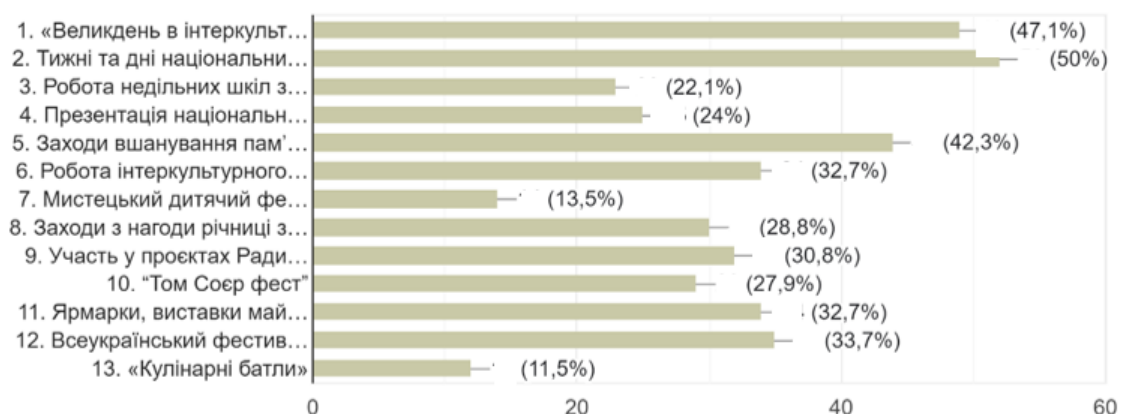
32,7% «робота інтеркультурного літнього табору для дітей «Інтеркультурна мозаїка» (табір надавав дітям можливість вивчати культури різних народів, розвивати навички міжкультурної комунікації та дружбу між представниками різних етнічних груп). Одним із таких заходів була подія до річниці заснування Мелітополя під назвою «Осенини в колі дружної родини». Цей захід об'єднував різні етнічні громади для спільного святкування, підкреслюючи єдність і багатогранність національної культури. За даними, 28,8% респондентів відзначили цей захід як один із найбільш успішних. Його важливість полягала в тому, що він сприяв підтримці культурної спадщини і традицій, збагачував міське життя різними проявами народної творчості. Серед успішних ініціатив також варто згадати «Том Соєр фест» (27,9%). Це був фестиваль для молоді, де активні громадяни займалися благоустроєм міста, сприяючи розвитку місцевої громади та формуючи культуру спільної

відповідальності. Ідея фесту полягала в тому, щоб залучити національні меншини (спільноти) до активної участі у житті міста, надаючи їм простір для самовираження та волонтерської діяльності. Іншим значущим напрямком діяльності було залучення до проєктів Ради Європи (30,8%). Співпраця з міжнародними організаціями допомагала адаптувати найкращі практики міжкультурної комунікації, підвищувати обізнаність про права меншин та сприяти мирному співіснуванню різних народів. Це дозволяло громаді Мелітополя розвивати свої відносини на міжнародному рівні, що особливо важливо в контексті європейської інтеграції. 24,0% «презентація національних подвір'їв та ярмарок національних страв до Дня міста «Мелітопольська родина – це маленька Україна» (захід демонстрував культурне багатство регіону через презентації національних подвір'їв та страв різних народів, що робило Мелітополь уособленням багатонаціональної України).

Діяльність «Спілки громадських організацій «Ради національних товариств» до повномасштабної війни була спрямована на розвиток культурної єдності, популяризацію національних традицій та залучення міжнародного досвіду, що зробило Мелітополь багатонаціональним і відкритим містом.

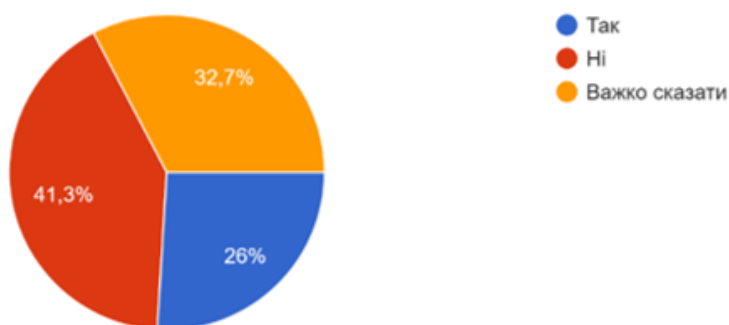
Пригадайте найбільш успішні ініціативи/заходи/події, які проводились "Спільною громадських організацій "Рада національних тов...іть не більше 5-ти варіантів або вкажіть свій)
404 відповіді

Навіть проживаючи у різних містах та селищах України більше третини представників етноспільнот проявлять активність на відстані через різноманітні форми участі, що допомагає підтримувати зв'язок з національно-культурним товариством та зберігати етнічну ідентичність.

Чи знаєте Ви наразі про роботу свого національно-культурного товариства, проживаючи в іншому місті/селищі/селі?

404 відповіді

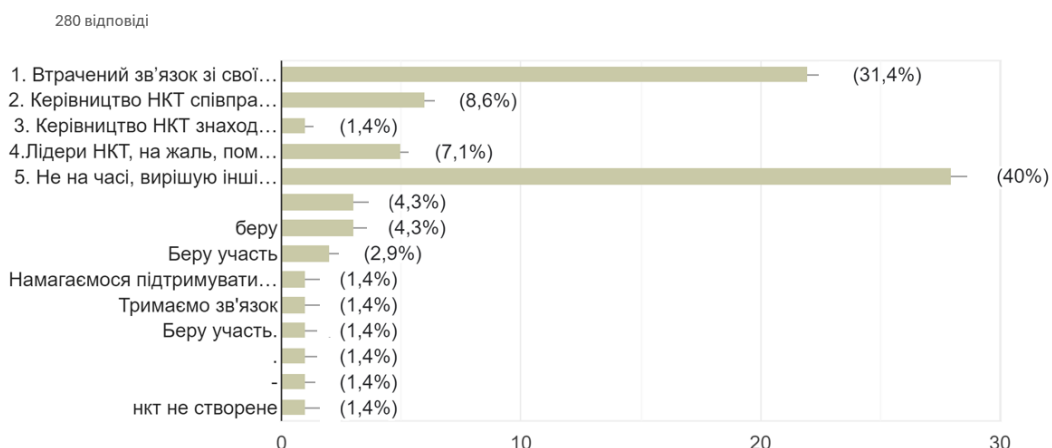
Так, 26,0% опитаних знають про роботу свого національно-культурного товариства і беруть участь у його діяльності в таких формах як: «спілкуємося онлайн» - 55,6%, «час від часу виходжу на зв'язок з керівництвом та членами НКТ» - 37,0%, «беру участь у реалізації Проєкту РС «Підтримка реформування законодавчої бази щодо національних меншин та зміцнення стійкості

національних менших і ромів в Україні» - 22,2%, «викладаю/вивчаю мову, історію, культуру та етнічну спадщину свого народу» - 18,5%, «отримую фінансову і гуманітарну підтримку» - 11,1%, «отримую/надаю психологічну допомогу» - 3,7%.

32,7% респондентам «важко оцінити роботу свого НКТ», а 41,3% «не мають жодної інформації про своє національно-культурне товариство (НКТ)», що вказує на недостатню обізнаність або відсутність активної участі в його діяльності.

Якщо "не берете участь", то чому саме ?

Респонденти зазначили, що причинами їхньої пасивності є «вирішення інших нагальних проблем» - 40,0%, «втрата зв'язку зі своїм НКТ» - 31,4%,

«співпраця керівництва з окупантами» - 8,6%, «смерть лідерів» - 7,1%, «з міркувань безпеки, оскільки керівництво НКТ перебуває в окупації і не виходить на зв'язок» - 1,4%. Ці дані відображають складні реалії, з якими стикаються члени НКТ під час війни та тимчасової окупації, що суттєво впливає на їхню активність і участь у діяльності товариства. Багато з них зазначають, що через війну змінилися пріоритети, і на перший план вийшли особисті або сімейні проблеми. Інші не мають можливості або ресурсів для підтримки зв'язку, що може бути наслідком переміщення або інших обставин. Окрім цього, недовіра до керівництва організацій через співпрацю з окупантами або втрату лідерів також негативно впливає на мотивацію брати участь у роботі НКТ. Важливо у майбутньому враховувати ці фактори для розробки стратегій підтримки та відновлення міжетнічної взаємодії внутрішньо-переміщених представників національних меншин Мелітополя.

УЗАГАЛЬНЕННЯ, ІДЕЇ, РЕКОМЕНДАЦІЇ

Не дивлячись на розпорошеність, все ж представники й представниці етноспільнот міста знаходять дієві засоби комунікації, які дозволяють підтримувати зв'язки з членами свого товариства і незалежно від свого місця перебування отримувати інформацію про його роботу, що особливо важливо в умовах війни та вимушеного переміщення.

Враховуючи специфіку зазначених обставин вкрай необхідно відновити повноцінну комунікації членів НКТ, що передбачає:

Інформаційну підтримку: створення централізованого інформаційного джерела або використання існуючих платформ (групи в соцмережах, форуми, вебінари, електронні розсилки) для поширення інформації про діяльність НКТ, обміну думками та ідеями, організації віртуальних зустрічей.

Розробку регулярних інформаційних бюлетнів, які міститимуть новини, ресурси та корисну інформацію для членів НКТ.

Промоція довіри до керівництва: Проведення відкритих зустрічей та обговорень, де члени НКТ можуть висловити свої занепокоєння та пропозиції, підвищуючи рівень прозорості в діяльності НКТ. Залучати нових лідерів, які мають довіру членів спільноти та готові активно працювати на благо товариства. Це можуть бути як представники молодшого покоління, так і ті, хто зберігав активність навіть під час війни.

Організаційну підтримку: Координація діяльності НКТ повинна відбуватися через регулярні онлайн-конференції, планування спільних проєктів і створення нових комунікаційних каналів. НКТ повинні сфокусуватися на актуальних для своїх членів питаннях, таких як: допомога в інтеграції в нові громади, надання соціальних і юридичних послуг, організація психологічних консультацій онлайн, де члени спільноти можуть отримати підтримку та ділитися своїми переживаннями; проведення онлайн-зустрічей, лекцій, майстер-класів з мови, культури та історії народу, що допоможе зберегти етнічну ідентичність. Крім того, організація віртуальних культурних заходів (фестивалів, концертів, виставок) допоможе створити відчуття належності до своєї спільноти, навіть на відстані.

Забезпечення доступу до ресурсів: Налагодження механізмів для обміну інформацією про доступні ресурси (житло, робота, юридична допомога) для переміщених осіб. Важливо розробити програми, які допоможуть членам спільнот адаптуватися до нових реалій, зокрема через підтримку у працевлаштуванні, освіті або наданні юридичних консультацій.

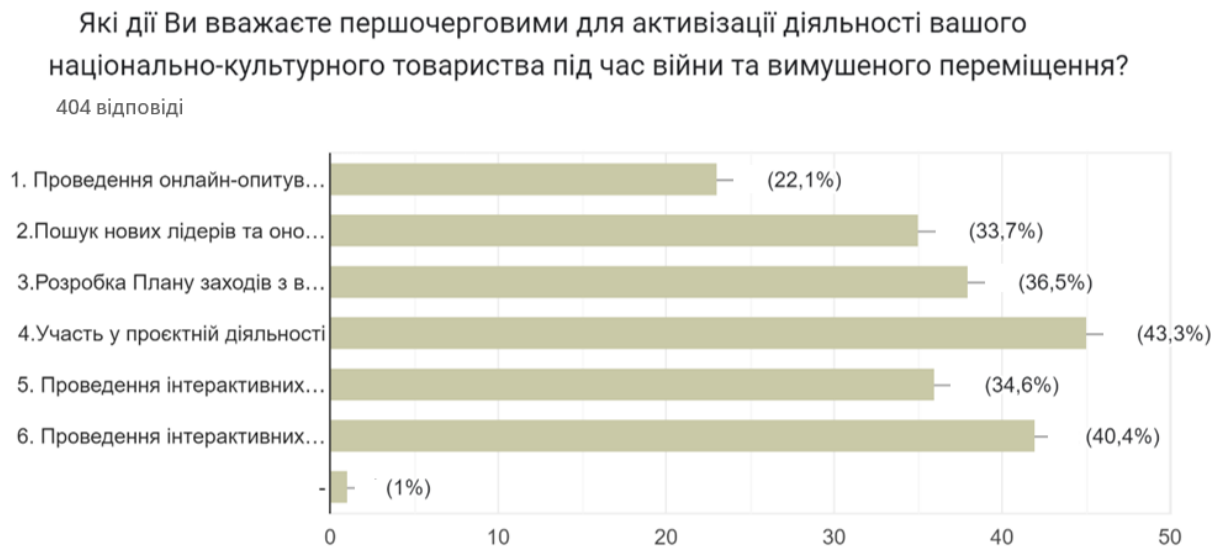
Співпраця з іншими організаціями: Налагодження партнерство з міжнародними та місцевими ГО для обміну досвідом та ресурсами, участі у проєктах, спрямованих на підтримку культурної ідентичності, прав національних меншин і соціальну інтеграцію. Це може бути як участь у форумах і конференціях, так і співпраця в гуманітарних або освітніх проєктах, що сприятиме зміцненню спільноти.

Першочерговими діями для активізації діяльності свого національно-культурного товариства під час війни та вимушеного переміщення, на думку 43,3% опитаних, є «участь у проєктній діяльності», оскільки співпраця з міжнародними організаціями та фондами посприяє фінансовій підтримці заходів зі збереження національної ідентичності. 40,4% - важливими вважають проведення інтерактивних заходів з популяризації мови, культури, історичної та етнічної спадщини. 36,5% - вказали на необхідність розробки «Плану заходів, який би враховував пропозиції і можливості НКТ в умовах війни». Такі види діяльності дозволять переглянути традиційні заходи, адаптуючи їх до змін ситуацій та нових викликів, призвести до впровадження нових форматів ідей, які раніше не розглядалися, посилити комунікаційні зв'язки, зробити програми та проєкти більш релевантними та цікавими. З іншого ж боку, члени національно-культурних товариств відчують важливість своєї думки, що підвищить їхню активність і залученість.

Третина опитаних (33,7%) вважають важливим завданням «пошук нових лідерів та оновлення керівного складу», бо значення лідерів НКТ важко переоцінити, оскільки вони забезпечують стабільність, керують його діяльністю, визначають стратегічні напрямки та підтримують ідентичність своєї громади.

Для 34,6% респондентів значимим є «проведення інтерактивних заходів з інформаційної безпеки, безпеки життєдіяльності, соціально-правової підтримки тощо», оскільки вони, на думку представників й представниць

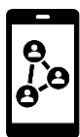
національних меншин (спільнот) Мелітополя, допомагають бути обізнаними з правами переселенців, можливостями соціальної підтримки, працевлаштування, підвищити рівень критичного мислення, розпізнавати дезінформацію, пропаганду та маніпулятивні повідомлення, що особливо важливо в умовах війни.

22,1% опитаних наголошують на необхідності «проведення онлайн-опитувань з виявлення потреб представників НКТ». Такий метод партисипативної участі дозволить, на їх думку, виявляти проблеми, запити та зібрати банк даних про ініціації від широкого кола представників НКТ, що допоможе керівникам товариств швидше реагувати на поточні виклики, краще спланувати свою роботу, враховувати ініціативи членів НКТ у воєнний час.

УЗАГАЛЬНЕННЯ, ІДЕЇ, РЕКОМЕНДАЦІЇ

Вимушено переміщені представники та представниці НКТ Мелітополя вважають необхідним адаптувати програми та діяльність своїх організацій до реальних викликів, і головним у цьому процесі вбачають збереження власної культури, виявлення культурної інтеграції. Завдяки зворотному зв'язку з представниками етноспільнот, керівники можуть приймати

обґрунтовані рішення, підвищувати ефективність своєї роботи та залучати нових членів до своїх НКТ. Така форма роботи допоможе національно-культурним товариствам підтримувати стабільність, розвиватися та зберігати свою самобутність у складних умовах. Зазначені кроки дозволять не лише підтримати членів національно-культурного товариства, а й сприятимуть інтеграції національно-культурного товариства в місцеві громади.

Адаптація вимушено переміщених представників та представниць НКТ до сучасних реалій життя в умовах війни та тимчасової окупації Мелітополя вимагає комплексного підходу, що включає:

Інноваційні формати: проведення інтерактивних онлайн-фестивалів, культурних хакатонів, віртуальних екскурсій, створення цифрових архівів з етнічними матеріалами. Такі заходи не лише допоможуть зберегти та популяризувати культурної спадщину, але й залучать молоде покоління, яке більш активно сприймає цифрові інструменти.

Менторські програми: створення програм наставництва для молоді, які бажують брати участь у керівництві організацією. Вони можуть включати навчання з управління проєктами, комунікаційними стратегіями та лідерськими навичками, що забезпечить спадкоємність та адаптивність організації до змін.

Цифровізація, відкритість НКТ: Створення загальнонаціональної платформи для обміну досвідом, де б організації з різних регіонів могли ділитися кращими практиками щодо підтримки своїх членів, захисту прав переселенців, працевлаштування та протидії дезінформації.

Організації повинні активніше використовувати соціальні медіа, месенджери та інші цифрові платформи для інформування своїх членів для забезпечення оперативного зв'язку, поширювання

важливої інформації і сприяння залучення нових членів до діяльності організації.

Адаптивні опитування: НКТ мають впровадити систематичні онлайн-опитування та консультації для виявлення актуальних потреб своїх членів, що дозволить швидше реагувати на виклики та адаптувати програми діяльності до змін, а також збереже зворотний зв'язок між членами НКТ та керівництвом, що важливо для прийняття обґрунтованих рішень.

Кризова допомога/психоемоційна підтримка: організувати постійну психологічну підтримку для членів НКТ, які постраждали від війни. Це можуть бути групові або індивідуальні сесії з психологами, тренінги з емоційної стійкості та кризового менеджменту.

Соціально-правові послуги: Організації можуть розробити юридичні консультації для переселенців, які допоможуть їм з правовими питаннями, працевлаштуванням та соціальною підтримкою.

Основними напрямками мають бути залучення проєктного фінансування, розвиток інформаційної безпеки, пошук нових лідерів та активізація участі через інноваційні форми комунікації. Це дозволить зберегти культурну спадщину та ідентичність спільнот навіть в умовах військових дій.

БЛОК 3: ЧИННИКИ АКТИВІЗАЦІЯ ДІЯЛЬНОСТІ НАЦІОНАЛЬНО-КУЛЬТУРНИХ ТОВАРИСТВ ПІД ЧАС ВІЙНИ

Щодо кроків, які можуть сприяти активізації діяльності національно-культурних товариств Мелітополя під час війни та вимушеного переміщення, (респондентам надали можливість обрати до 3 варіантів відповідей) можна виділити кілька ключових моментів. Найвищу підтримку (47,5%) отримала пропозиція залучати представників етнospільнот до прийняття управлінських рішень через створення комунікаційної платформи для обговорень та внесення пропозицій. Це свідчить про важливість відкритого діалогу і взаємодії з місцевою владою, що дасть можливість етнічним громадам брати участь у вирішенні суспільних питань.

Публічне засудження тих, хто дискредитував роботу національно-культурних товариств, підтримують 36,6% опитаних, що вказує на важливість репутації та захисту НКТ від негативного впливу.

Значна кількість опитаних (35,6%) підтримують згуртування національних меншин навколо ідеї української державності, що свідчить про готовність до спільної роботи на благо країни, навіть у складних умовах війни

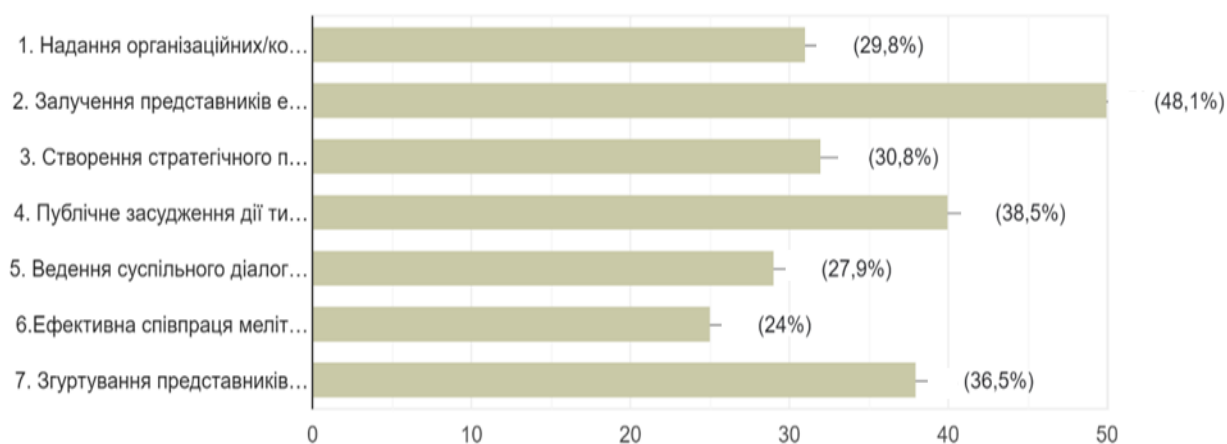
31,7% респондентів вважають за необхідне створити стратегічний план роботи Співки громадських організацій "Рада національних товариств", що говорить про усвідомлення необхідності довгострокового бачення та планування діяльності НКТ в умовах війни.

29,7% опитаних підтримують ідею надання майданчиків для проведення заходів, що є важливим інструментом для консолідації та розвитку діяльності національних культурних товариств.

28,7% респондентів наголошують на необхідності ведення суспільного діалогу з представниками етнічних меншин для вирішення їхніх нагальних питань, особливо в умовах переміщення. Це підкреслює актуальність вирішення поточних проблем меншин. Ідея ефективної співпраці мелітопольського виконкому з місцевою владою у містах компактного проживання ВПО отримала підтримку 24,8%, що вказує на важливість підтримки на місцевому рівні.

На Вашу думку, які кроки місцевої влади сприятимуть активізації діяльності національно-культурних товариств Мелітополя під час війни та вимушеного переміщення?
404 відповіді

УЗАГАЛЬНЕННЯ, ІДЕЇ, РЕКОМЕНДАЦІЇ

Основними напрямками для активізації діяльності НКТ є залучення етнічних спільнот до процесу прийняття управлінських рішень через створення комунікаційної платформ, необхідність ведення суспільного діалогу, стратегічне планування, а також консолідацію навколо ідеї української державності.

Для активізації діяльності НКТ Мелітополя в умовах війни та вимушеного переміщення, місцева влада може реалізувати кілька важливих кроків, що випливають з даних соціологічного дослідження:

 Створення комунікаційної платформи: Для обговорення та внесення пропозицій з боку представників етнічних громад. Це дозволить представникам національних спільнот брати участь у прийнятті рішень, що зміцнить довіру до влади та покращить взаємодію.

 Публічне засудження тих, хто дискредитує роботу НКТ: Це захистить репутацію товариств і підвищить їхню роль у громаді, що сприятиме активізації їхньої діяльності.

 Важливо працювати на консолідацію національних меншин, що сприятиме спільним діям на благо країни в умовах війни.

 Створення довгострокової стратегії: Дозволить підвищити ефективність роботи НКТ та забезпечить сталий розвиток їхньої діяльності в складних умовах.

 Надання майданчиків для проведення культурних заходів: Це дасть змогу національним громадам підтримувати та розвивати свою культуру, що сприятиме їх інтеграції та зміцненню зв'язків з місцевою громадою.

 Ведення відкритого діалогу: Важливо постійно вести відкритий діалог з представниками національних меншин для вирішення їхніх проблем, особливо тих, що стосуються переселення та адаптації в нових умовах.

 Співпраця з владою міст, де компактно проживають ВПО: Координація дій з місцевою владою на місцях допоможе забезпечити кращі умови для переселенців і сприяти інтеграції національних меншин у нових громадах.

 Всі вище вказані заходи можуть допомогти не тільки активізувати діяльність НКТ, а й створити сприятливі умови для їхнього розвитку та зміцнення в умовах війни та переміщення.

Аналіз результатів анкетного опитування щодо ресурсів, яких бракує для ефективної роботи національно-культурних товариств внутрішньо переміщених представників національних меншин, показує певні пріоритети та проблеми, з якими стикаються ці спільноти. Найбільший відсоток респондентів вказав на нестачу людських ресурсів (19%) та ефективних лідерів (14%). Успіх роботи національно-культурних товариств ВПО значною мірою залежить від наявності талановитих, ініціативних і компетентних лідерів, здатних організувати роботу та волонтерів, спеціалістів, працівників, які здатні допомогти в організації та функціонуванні товариств. Тому важливо розвивати кадрову базу через тренінги та залучення нових членів. Для ефективної роботи багатьом громадам бракує структурованої платформи, яка б їх об'єднувала і надавала підтримку. Саме тому 15,3 % респондентів вказують на необхідність створення громадських організації ВПО в місцях їх тимчасового проживання. Важливим чинником для 14,2% опитаних є адміністративні ресурси, що можуть включати в себе допомогу з боку органів місцевого самоврядування Мелітопольщини і органів влади на місцях через доступ до інфраструктурних можливостей та медіа для популяризації культурних ініціатив, а також налагодження комунікації між різними товариствами та місцевими громадами.

Внутрішньо переміщені представники національних меншин стикаються з недостатністю фінансування для реалізації проектів, проведення

культурних заходів та підтримки активностей, пов'язаних із збереженням національної ідентичності, на важливість фінансових ресурсів вказує 12,2% опитаних. Національно-культурним товариствам потрібні приміщення для зустрічей, офісні ресурси, техніка (комп'ютери, принтери тощо) для забезпечення адміністративної роботи, саме тому 7,8 % респондентів вважають за необхідне покращити матеріальну базу своїх організацій.

У ВПО часто виникає потреба в консультаціях щодо правового статусу, реєстрації організацій, отримання грантів та субсидій, саме тому 7,1% важливим ресурсом вважають правову (юридичну) допомогу. Враховуючи умови переміщення, багато представників меншин стикаються з травмами і стресом.

Потрібна допомога психологів та соціальних працівників для адаптації та інтеграції саме на це вказали 6,8 % респондентів. Щодо ресурсів, яких бракує для ефективної роботи національно-культурних товариств внутрішньо переміщених представників національних меншин респонденти зазначають також навчальні та освітні програми. Важливо створювати програми з вивчення мови, культури та історії для представників національних меншин. Це також включає тренінги для лідерів товариств щодо управління проектами, фандрейзингу та правової підтримки.

Покращення роботи культурних товариств

УЗАГАЛЬНЕННЯ, ІДЕЇ, РЕКОМЕНДАЦІЇ

Для ефективної роботи національно-культурних товариств внутрішньо переміщених осіб (ВПО) бракує кількох ключових ресурсів. Найбільш критичною є нестача людських ресурсів та ефективних лідерів, що вимагає розвитку кадрової бази та лідерства через навчання і залучення волонтерів. Також є потреба у створенні структурованих громадських організацій та доступі до адміністративних ресурсів. Фінансова підтримка, матеріальна база та правова допомога також є важливими, згідно з респондентами, для реалізації проектів та підтримки діяльності. Надання цих ресурсів сприятиме збереженню національної ідентичності та інтеграції національних меншин у нові громади.

Для покращення роботи національно-культурних товариств внутрішньо переміщених осіб (ВПО) на основі результатів соціологічного дослідження можна виділити наступні рекомендації щодо ресурсів, яких бракує для їхньої ефективної діяльності:

Розвиток людських ресурсів та лідерства: найбільше респондентів вказали на брак людських ресурсів та на нестачу ефективних лідерів. Для вирішення цієї проблеми необхідно проводити тренінги та освітні програми для розвитку волонтерів і спеціалістів, а також для формування компетентних лідерів.

Робота громадських організацій: Так Ради внутрішньо переміщених осіб при місцевих та обласних органах влади, які діють з квітня 2023 року, не стали ще ефективним механізмом захисту прав та інтересів ВПО, саме тому респонденти вказують на необхідність створення та активізація діяльності у місцях їх тимчасового проживання громадських

організацій, що сприятиме кращій координації, підтримці та об'єднанню етнічних спільнот.

 Створення громадських організацій: у місцях тимчасового проживання ВПО, що сприятиме кращій координації, підтримці та об'єднанню етнічних спільнот.

 Адміністративні ресурси: покращити доступ до адміністративних ресурсів що включають підтримку від місцевої влади, доступ до інфраструктури та можливості популяризації культурних ініціатив через місцеві медіа.

 Фінансові ресурси: залучати додаткові джерела фінансування через гранти та субсидії.

 Матеріальні ресурси: забезпечення товариств офісними приміщеннями, технікою (комп'ютери, принтери) та іншими ресурсами, необхідними для адміністративної роботи.

 Правова допомога: Надання юридичної підтримки, зокрема щодо питань правового статусу, реєстрації організацій, отримання грантів та субсидій. Це може включати консультації з правових питань для НКТ ВПО.

 Соціальна та психологічна допомога: Надання психологічної допомоги та підтримка соціальних працівників для інтеграції та адаптації переміщених осіб, особливо тих, хто постраждав від травм і стресу через війну.

 Підтримка освітніх програм: Вивчення мови, історії, культури національних меншин, а також тренінги для лідерів щодо управління проектами та фандрейзингу, є необхідною умовою для ефективної роботи НКТ.

Таким чином, основними ресурсами, яких не вистачає для ефективної діяльності НКТ ВПО, є людські та лідерські ресурси, адміністративна та фінансова підтримка, матеріальна база, правова допомога та освітні програми. Надання цих ресурсів сприятиме

збереженню національної ідентичності та інтеграції національних меншин у нові громади.

Найбільша частка вимушено переміщених представників національних меншин Мелітопольщини (43,6%) вдосконалює рідну мову на рівні родинного спілкування. Це вказує на те, що в умовах війни та вимушеного переміщення зберігається важливість сімейного середовища для підтримки мовної ідентичності. Значна частка опитаних (27,7%) використовує можливості самостійного навчання онлайн. Це вказує на важливу роль цифрових ресурсів, які стають альтернативою традиційним освітнім установам.

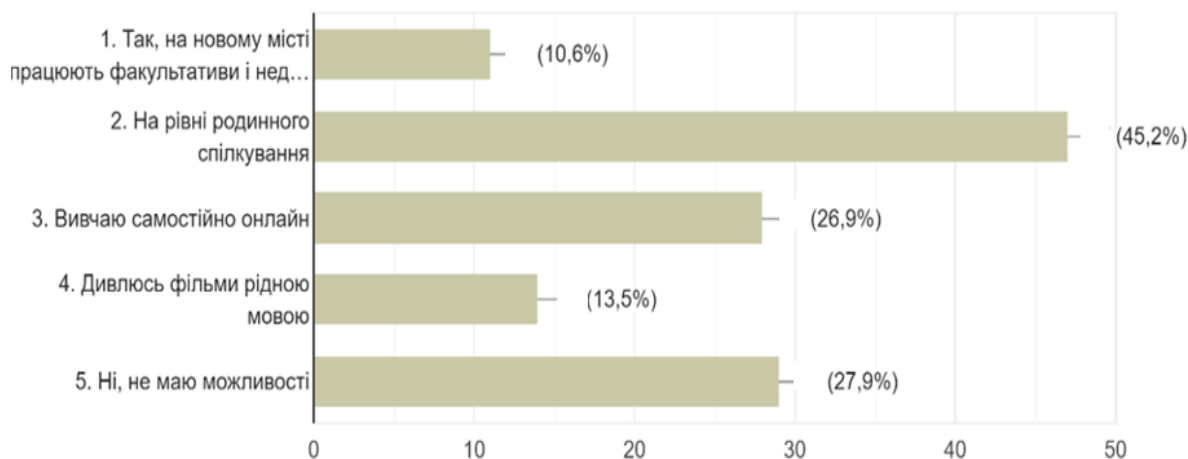
13,9% респондентів вдосконалюють рідну мову, переглядаючи фільми рідною мовою. Це свідчить про те, що медіа-ресурси, зокрема фільми, можуть бути корисним інструментом для підтримки мовної компетенції.

Лише 10,9% респондентів повідомили, що на новому місці є можливість відвідувати факультативи та недільні школи з вивчення рідної мови. Це свідчить про брак доступних навчальних закладів або програм, що спеціалізуються на вивченні рідної мови, що може стати перешкодою для мовного розвитку.

Варто звернути увагу на те, що 28,7% опитаних не мають можливості вдосконалювати рідну мову. Це вказує на проблему доступності ресурсів для мовного розвитку, особливо в умовах війни та переселення

У нашому місті функціонували факультативи, недільні школи з вивчення рідної мови. Чи є у Вас можливість її вдосконалення зараз?

404 відповіді

УЗАГАЛЬНЕННЯ, ІДЕЇ, РЕКОМЕНДАЦІЇ

Основним джерелом вдосконалення рідної мови залишається родинне спілкування та самостійне онлайн-навчання, тоді як формальні можливості, такі як факультативи і недільні школи, є обмеженими. Значна частина людей взагалі не має можливості вдосконалювати мову, що вимагає додаткових заходів підтримки мовної освіти серед переселенців.

Виходячи з результатів соціологічного дослідження, для підтримки та вдосконалення рідної мови внутрішньо переміщеними особами (ВПО) можна запропонувати наступні рекомендації:

Підтримка родинного середовища для вивчення мови: оскільки 43,6% респондентів вдосконалюють рідну мову через спілкування в родині, важливо заохочувати та підтримувати це середовище. Можна розробити освітні матеріали для сімейного використання, які сприятимуть

покращенню мовних навичок у дітей і дорослих, такі як книги, ігри, онлайн-ресурси для сімейного навчання.

Розширення доступу до онлайн-ресурсів: місцева влада та громадські організації можуть сприяти розвитку безкоштовних онлайн-платформ для вивчення рідних мов, забезпечуючи різноманітні курси, відеоуроки, інтерактивні вправи.

Популяризація медіа-контенту рідною мовою: варто розширити доступ до медіа-контенту (фільмів, серіалів, музики, аудіокниг) рідною мовою через локальні та міжнародні онлайн-платформи. Створення спільнот для обговорення таких матеріалів може сприяти мовній практиці.

Створення факультативів та недільних шкіл: необхідно збільшити кількість таких програм у місцях компактного проживання ВПО. Для цього можна залучати волонтерів та місцевих викладачів, створювати культурні центри, де надаватиметься підтримка вивченню мови.

Забезпечення доступності мовних програм: Важливо створювати освітні ініціативи, спрямовані на поширення мовної освіти серед ВПО, залучати гранти для фінансування програм, забезпечувати доступ до відповідних навчальних матеріалів.

Проведення навчальних семінарів та тренінгів для лідерів спільнот: для стимулювання мовного розвитку на місцях варто організовувати тренінги для лідерів національних меншин, які зможуть допомагати у створенні мовних шкіл і програм для своїх громад.

Підтримка мовної освіти через культурні заходи: організація культурних заходів, таких як театральні вистави, літературні вечори та конкурси, може слугувати важливим елементом у вдосконаленні мовних навичок і популяризації рідної мови серед переселенців.

Ці кроки допоможуть забезпечити збереження та розвиток мовної ідентичності ВПО, сприяючи їхній інтеграції та культурному самовираженню в умовах переміщення.

Щодо бажаних заходів, які респонденти хотіли б впровадити після повернення в Мелітополь багато відповідей вказують на важливість збереження мови та культури. Респонденти згадують заходи, що стосуються вивчення мови, культури, танців, традицій, а також організацію культурно-мистецьких виставок. Це свідчить про потребу в підтримці національної ідентичності через культурні події.

Частина відповідей акцентує увагу на необхідності проведення правових годин, просвітницьких заходів та боротьби з фейковими новинами. Це свідчить про бажання респондентів поглибити знання у правових питаннях і розвивати інформаційну грамотність. Чимало респондентів бачать необхідність у спільних проектах з владою та в організації громадських центрів для різних національних спільнот, таких як центри допомоги або платформи для митців.

Деякі учасники анкетування згадують про релігійні свята (іудейські, католицькі, різдвяні), а також заходи державного значення.

Відзначається також потреба в спільних зустрічах та волонтерських подіях, і необхідність у більш активному спілкуванні між спільнотами та співпраці з владою.

На основі відповідей респондентів можна зробити висновок, що після повернення в Мелітополь вони хотіли б впровадити кілька важливих підходів і заходів для активізації роботи національно-культурних товариств

спрямованих на збереження мови та культури, правової освіти та інформаційної грамотності, релігійних та державних свят.

Таким чином, респонденти бачать майбутню діяльність національно-

Ініціативи для національно-культурних товариств у
Мелітополі

культурних товариств у Мелітополі як поєднання культурно-освітніх, правових та соціальних ініціатив, спрямованих на збереження національної ідентичності, налагодження співпраці з владою та посилення взаємодії між різними громадами.

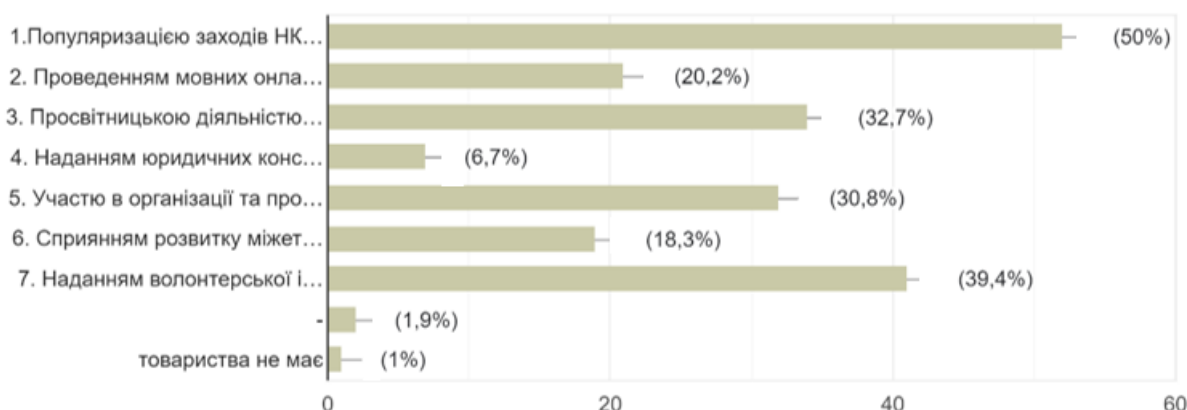
Особиста допомога представників етноспільнот роботі свого національно-культурного товариства (НКТ) під час війни та

вимушеного переміщення безпосередньо сприяє підтримці громади, збереженню культурної ідентичності та допомагає долати складні обставини.

Усвідомлюючи це, респонденти готові особисто допомагати роботі свого товариства під час війни та вимушеного переміщення (респондентам надали можливість обрати до 3 варіантів відповідей) такими формами роботи як «Популяризацією заходів НКТ Мелітополя через соціальні мережі, платформу ютуб» - 49,5%, «Наданням волонтерської і спонсорської допомоги» 37,6%, «Просвітницькою діяльністю зі збереження та відтворення етнокультурної спадщина спільнот Мелітополя» 33,7%, «Участю в організації та проведенні онлайн/офлайн заходів (конференції, круглих столів, семінарів) для представників НКТ Мелітополя» 31, 7%, Проведенням мовних онлайн курси для дітей та дорослих 19,8%, Сприянням розвитку міжетнічних і партнерських міжнародних відносин 17,8%, Наданням юридичних консультації для представників НКТ Мелітополя 6,9%.

Як і чим особисто Ви можете допомогти роботі вашого національно-культурного товариства під час війни та вимушеного переміщення?

404 відповіді

УЗАГАЛЬНЕННЯ, ІДЕЇ, РЕКОМЕНДАЦІЇ

Вимушено переміщені представники національних меншин Мелітополя виявляють високий рівень залученості та готовність підтримувати НКТ через різноманітні форми діяльності, відповідно до своїх можливостей і компетенцій, що сприяє інтеграції переселенців, розвитку лідерства та волонтерства, зміцненню громади та її активної діяльності у складних умовах.

Для максимально ефективного використання ініціатив респондентів у допомозі національно-культурним товариствам (НКТ) під час війни та вимушеного переміщення, можна запропонувати наступні рекомендації:

Популяризація заходів через соціальні мережі та YouTube: створити активні платформи на соціальних мережах і YouTube для поширення культурного контенту та анонсів подій. Це дасть можливість залучити більше людей до діяльності НКТ, підтримати зв'язок з громадами та сприяти поширенню культурної спадщини національних меншин навіть під час переміщення.

Волонтерська та спонсорська допомога: створити спеціальні волонтерські програми для НКТ, де кожен може долучитися, а також організувати збори коштів для підтримки діяльності громад і проведення заходів.

Просвітницька діяльність щодо етнокультурної спадщини: стимулювати ініціативи щодо проведення культурно-просвітницьких заходів, таких як лекції, вебінари, виставки, які допомагають зберегти та популяризувати етнічні традиції і мову. Це підтримає культурну ідентичність переселенців і сприятиме їх інтеграції в нові громади.

Організація онлайн та офлайн заходів: для підтримки діяльності НКТ можна активно організовувати онлайн-конференції, круглі столи, семінари. Це допоможе зберегти активність товариства в умовах обмежень через війну та переміщення, а також залучити нових учасників та партнерів.

Мовні онлайн-курси: розробка онлайн-курсів з вивчення рідної мови для дітей і дорослих є важливим інструментом збереження мовної ідентичності. Це може бути реалізовано через платформи дистанційного навчання або у форматі вебінарів, зокрема за допомогою волонтерів та педагогів із числа переселенців.

Розвиток міжетнічних та міжнародних відносин: залучати респондентів до проєктів, які сприяють співпраці між різними етнічними громадами та міжнародними партнерами. Це допоможе побудувати мережі підтримки та обміну досвідом на глобальному рівні.

Юридичні консультації: ті мають юридичні знання, можуть надавати консультації представникам НКТ. Важливо створити платформу, де юристи-волонтери можуть допомагати з правовими питаннями, такими як реєстрація організацій, отримання грантів чи правова допомога переселенцям.

Таким чином, ініціативи респондентів охоплюють широкий спектр діяльності, що сприяє не лише підтримці національно-культурних товариств, але й розвитку лідерства, волонтерства, культурного обміну та інтеграції переселенців у нові умови. Реалізація цих ініціатив допоможе зміцнити громаду і підвищити її стійкість у складних умовах війни.

КЛЮЧОВІ ПРИНЦИПИ УСПІШНОЇ ІНТЕГРАЦІЇ ВИМУШЕНО ПЕРЕМІЩЕНИХ НАЦІОНАЛЬНИХ МЕНШИН ПІД ЧАС ПОВНОМАСШТАБНОЇ ВІЙНИ

Інтеграція внутрішньо переміщених осіб, особливо представників національних меншин, в умовах повномасштабної війни є складним, але надзвичайно важливим завданням.

Для успішної реалізації цього процесу необхідно дотримуватися кількох ключових принципів:

1. Індивідуальний підхід та врахування культурних особливостей

Співпраця з лідерами громад: Залучення лідерів національних меншин до розробки та реалізації програм інтеграції.

Культурна чутливість: Надання послуг з урахуванням культурних особливостей, традицій та мовних потреб ВПО.

Психологічна підтримка: Надання психологічної допомоги для подолання травматичних переживань та адаптації до нового середовища.

2. Забезпечення безпеки та стабільності

Гарантування житла: Надання гідних умов проживання, включаючи доступ до житла, комунальних послуг та інфраструктури.

Захист від дискримінації: Створення безпечного середовища, вільного від дискримінації за національною ознакою.

Правова допомога: Надання безкоштовної правової допомоги для захисту прав ВПО.

3. Сприяння соціальній інклюзії

Освіта та професійна підготовка: Забезпечення доступу до освіти та професійної підготовки для дорослих і дітей.

Соціальні мережі: Створення можливостей для спілкування та взаємодії ВПО з місцевими громадами.

Волонтерські ініціативи: Заохочення волонтерської діяльності серед ВПО та місцевих жителів для зміцнення соціальних зв'язків.

4. Підтримка економічної активності

Працевлаштування: Сприяння працевлаштуванню ВПО, зокрема, через створення спеціальних програм та заходів.

Підприємництво: Підтримка розвитку малого та середнього бізнесу серед ВПО.

Фінансова допомога: Надання фінансової допомоги для подолання матеріальних труднощів.

5. Співпраця між державними органами, громадськими організаціями та міжнародними партнерами

Координація зусиль: Створення ефективної системи координації між різними рівнями влади, громадськими організаціями та міжнародними партнерами.

Обмін досвідом: Обмін досвідом та кращими практиками з іншими країнами, які стикаються з подібними проблемами.

Залучення ресурсів: Залучення додаткових ресурсів для реалізації програм інтеграції ВПО.

6. Моніторинг та оцінка

Систематичний збір даних: Регулярний збір даних про потреби та проблеми ВПО.

Оцінка ефективності програм: Оцінка ефективності реалізованих програм та внесення необхідних змін.

Залучення ВПО до оцінки: Залучення ВПО до процесу оцінки для забезпечення їхньої участі у прийнятті рішень.

Успішна інтеграція вимушено переміщених національних меншин потребує комплексного підходу, що враховує як їхні індивідуальні потреби, так і загальні соціально-економічні умови регіону. Тісна співпраця всіх зацікавлених сторін є ключовою для створення сприятливого середовища для життя та розвитку цих громадян. Важливими аспектами такого підходу є:

Індивідуальний підхід: Кожна людина унікальна, і її потреби мають бути враховані.

Культурна чутливість: Збереження культурної ідентичності є важливим для добробуту ВПО.

Соціальна інклюзія: Включення ВПО у всі сфери життя громади.

Партнерство: Співпраця з усіма зацікавленими сторонами: місцевою владою, громадськими організаціями, бізнесом, самими ВПО.

Гнучкість: Готовність адаптувати програми та заходи до мінливих потреб ВПО.

Стійкість: Створення системної підтримки ВПО, яка забезпечувала б їхню довгострокову інтеграцію.

Співпраця: Тільки спільними зусиллями можна досягти успіху.

ДОДАТКИ

АНКЕТА

БАГАТОКУЛЬТУРНИЙ МЕЛІТОПОЛЬ
ОЧИМА ВИМУШЕНО ПЕРЕМІЩЕНИХ
ПРЕДСТАВНИКІВ НАЦІОНАЛЬНИХ МЕНШИН ТА РОМІВ

Мета опитування: визначення чинників, які сприятимуть відновленню ефективної роботи національно-культурних товариств серед вимушено переміщених представників національних меншин та ромів, що компактно проживають у Запорізькій, Київській та Львівській областях

1. Пригадайте найбільш успішні ініціативи/заходи/події, які проводились “Спілкою громадських організацій “Рада національних товариств” до повномасштабної війни? (Виберіть не більше 5-ти варіантів або вкажіть свій)

1. «Великдень в інтеркультурному місті Мелітополі»
2. Тижні та дні національних культур
3. Робота недільних шкіл з вивченн рідної мови, історії та культури при національно-культурних товариствах
4. Презентація національних подвір’їв та ярмарок національних страв до Дня міста «Мелітопольська родина – це маленька Україна»,
5. Заходи вшанування пам’яті жертв історичних подій (Голодомор, Голокост, геноциду кримськотатарського народу
6. Робота інтеркультурного літнього табору для дітей «Інтеркультурна мозаїка»
7. Мистецький дитячий фестиваль «Коло друзів»
8. Заходи з нагоди річниці заснування міста Мелітополя - «Осенини в колі дружної родини».
9. Участь у проектах Ради Європи
10. “Том Соєр фест”
11. Ярмарки, виставки майстрів декоративно-прикладного та ужиткового мистецтва до свят “Масної”, Пасхи, “ЧерешнЕво” та Дня міста Мелітополя
12. Всеукраїнський фестиваль національних спільнот «МИ УКРАЇНСЬКІ»
- 13.«Кулінарні батли»
- 14.Ваш Варіант _____

2. Що для Вас нове місце проживання та чому Ви обрали саме його?

1. Місце де я і моя сім'я відчувається у безпеці / по далі від бойових дій
2. Місце де надали прихисток
3. Нове місце проживання обрано неподалік від рідної домівки
3. Тут я можу продовжити працювати за своєю спеціальністю/кваліфікацією
4. Тут проживають мої родичі та друзі
5. Діти можуть повноцінно продовжити здобувати освіту
6. Ваш варіант _____

3. Чи зустрічали Ви або члени вашої родини з прояви упередженого ставлення за місцем нового проживання

1. Так
2. Ні
3. Важко сказати

4. Якщо “так”, то що було причиною такого ставлення?

1. Етнічна належність
2. Мовне питання
3. Політичні вподобання / симпатії

4. Релігійні переконання
5. Місце вашого попереднього проживання
6. Реєстрації дитини до дошкільного чи загальноосвітнього навчального закладу
7. Дискримінації / булінг до дітей з боку інших учнів/учениць
8. Інше _____

5. До повномасштабної війни об'єднавчим органом національно-культурних товариств (НКТ) міста була “Спілка громадських організацій “Рада національних товариств”. А чим, особисто, для Вас вона є ? (Виберіть не більше 3-х варіантів або вкажіть свій)

1. Організація була своєрідною візитівкою наших спільнот для міста
2. Координаційний орган зі сприяння діяльності національно-культурних товариств
3. Громадська організація з вирішення питань культурно-освітнього розвитку НКТ міста;
4. Громадський орган ефективної взаємодії з міською владою
5. Представник інтересів етнічних спільнот міста на регіональному, національному, європейському рівнях
6. Дієвий механізм захисту конституційних прав і свобод етнічних спільнот
7. Громадська організація зі збереження і популяризації мови та етнокультурних традицій
8. Ваш варіант _____

6. Чи знаєте Ви наразі про роботу свого національно-культурного товариства, проживаючи в іншому місті/селищі/селі?

1. Так
2. Ні
3. Важко сказати

7. Якщо “так”, то чи берете Ви участь в його діяльності?

1. Так, постійно спілкуємося онлайн
2. Час від часу виходжу на зв'язок з керівництвом та членами НКТ
3. Отримую/надаю юридичні консультації
4. Отримую/надаю психологічну допомогу
5. Отримую фінансову і гуманітарну підтримку
6. Беру участь у реалізації проєкту РС «Підтримка реформування законодавчої бази щодо національних меншин та зміцнення стійкості національних менших і ромів в Україні»
7. Викладаю/вивчаю мову, історію, культуру та етнічну спадщину свого народу
8. Ні, не беру участь в роботі національно-культурного товариства
9. Ваш варіант _____

8. Якщо не берете участь, то чому ?

1. Втрачений зв'язок зі своїм НКТ
2. Керівництво НКТ співпрацює з окупантами;
3. Керівництво НКТ знаходиться в окупації і не виходить на зв'язок з міркувань безпеки
4. Лідери НКТ, на жаль, померли
5. Не на часі, вирішую інші нагальні проблеми
6. Ваш варіант _____

9. Які дії Ви вважаєте першочерговими для активізації діяльності вашого національно-культурного товариства під час війни та вимушеного переміщення?

1. Проведення онлайн-опитувань з виявлення потреб представників НКТ
2. Пошук нових лідерів та оновлення керівного складу
3. Розробка Плану заходів з врахуванням пропозицій і можливостей НКТ в умовах війни
4. Участь у проєктній діяльності
5. Проведення інтерактивних заходів з інформаційної безпеки, безпеки життєдіяльності, соціально-правової підтримки тощо
6. Проведення інтерактивних заходів з популяризації мови, культури, історичної та етнічної спадщини
7. Ваш варіант _____

10. Як і чим особисто Ви можете допомогти роботі вашого національно-культурного товариства під час війни та вимушеного переміщення?

1. Популяризацією заходів НКТ Мелітополя через соціальні мережі, платформу ютуб
2. Проведенням мовних онлайн курси для дітей та дорослих
3. Просвітницькою діяльністю зі збереження та відтворення етнокультурної спадщина спільнот Мелітополя
4. Наданням юридичних консультації для представників НКТ Мелітополя
5. Участю в організації та проведенні онлайн/офлайн заходів (конференції, круглих столів, семінарів) для представників НКТ Мелітополя
6. Сприянням розвитку міжетнічних і партнерських міжнародних відносин
7. Наданням волонтерської і спонсорської допомоги
8. Ваш варіант _____

11. На Вашу думку, які кроки місцевої влади сприятимуть активізації діяльності національно-культурних товариств Мелітополя під час війни та вимушеного переміщення?

1. Надання організаційних/комунікаційних майданчиків для проведення спільних заходів на базі відкритих просторів допомоги «Саме ТУТ. Запоріжжя, Київ, Львів»
2. Залучення представників етноспільнот для прийняття управлінських рішень шляхом створення комунікаційної платформи для внесення пропозицій та обговорень
3. Створення стратегічного плану роботи Спілки громадських організацій "Рада національних товариств" на середньострокову та довгострокову перспективи
4. Публічне засудження дії тих, хто дискредитував роботу НКТ
5. Ведення суспільного діалогу з залученням представників етноспільнот для вирішення нагальних питань переміщених національних меншин
6. Ефективна співпраця мелітопольського виконкому та місцевої влади у містах компактного проживання внутрішню переміщених меншин
7. Згуртування представників національних меншин навколо ідеї української державності
8. Ваш варіант _____

12. Яких саме ресурсів, на Вашу думку, не вистачає для ефективної роботи національно-культурних товариств внутрішньо переміщених представників національних меншин? _____

13. Чи існують у регіоні де Ви зараз проживаєте національно-культурні товариства з якими Ви себе ідентифікуєте?

1. Так
2. Ні
3. Важко сказати

14. У нашому місті функціонували факультативи, недільні школи з вивчення рідної мови. Наразі, чи є у Вас можливість її вдосконалення?

1. Так, на новому місті працюють факультативи і недільні школи з вивчення рідної мови
2. На рівні родинного спілкування
3. Вивчаю самостійно онлайн
4. Дивлюсь фільми рідною мовою
5. Ні, не маю можливості
6. Ваш варіант _____

15. Які установи/структури, на вашу думку, є об'єднувачими для співпраці місцевих етноспільнот та вимушено переміщених представників національних меншин Мелітополя?

1. Національно культурні товариства за новим місцем проживання
2. Органи самоврядування за місцем тимчасового проживання
3. Органи влади м. Мелітополя та громад Мелітопольського району
4. Громадські та волонтерські організації
5. Центри допомоги "Саме тут"
6. Ваш варіант _____

16. Які, підходи /заходи/події роботи національно-культурного товариств у місцевості де наразі проживаєте, Ви б хотіли запровадити після повернення в Мелітополь?

ДЕКІЛЬКА СЛІВ ПРО СЕБЕ:

17. Ваша стать:

1. Чоловіча 2. Жіноча 3. Інша

18. Скільки Вам років?

1. 18-22 роки

2. 23-29 років

3. 30-39 років

4. 40-49 років

5. 50-59 років

6. Більше 60 років

19. Чи є Ви членом НКТ?

1. Так 2. Ні 3. НКТ етнічної спільноти до якого належу я не зареєстровано у Мелітополі

20. Якщо «так», назвіть якого саме? _____

21. В якій області України Ви зараз проживаєте? _____

22. Як давно Ви виїхали з окупації?

1. Одразу після окупації

2. Два роки тому назад

3. Рік назад

4. Нещодавно (до одного місяця)

ФОТОКОЛАЖ

